ZÁPAS O DUŠI 79

Půjčuj, rozmnožuj, rozšiřuj!

LEDEN 2004

Sola Scriptura – Jedině Písmo ***Sola Gratia – Jedině Milostí***
Solus Christus – Jedině Kristus ***Sola Fide – Jedině Vírou***
Soli Deo Gloria – Jedině Bohu Sláva

OBSAH

„Všechno je relativní“	1
Charakteristika křesťanství	5
Věk lenosti	7
Staré měchy a nové víno	10
Reakce posluchačů	18
Satelitní vysílání	19
Břemeno prorocké horečky	20
Neviditelný příchod a skryté vytržení	25
Téma čipy	26
Běh pozpátku	27
Dar jazyků	28
Římanom 7:14-25	30
Reakce na Alfu	37
Útok na Alfu	39
Napsali jste nám	41

„VŠECHNO JE RELATIVNÍ“

„Je opravdu všechno relativní?“ ***„To je pravda pro tebe, ale pro mě ne.“ „Kdo jsi, abys soudil druhé?“ „Jak můžeš říkat, že máš pravdu, když s tím tolik lidí nesouhlasí?“ „Kdo jsi, abys vnucoval svou morálku druhým?“ „To je prostě tvoje realita.“ „Jak můžeš tvrdit, že tvé náboženství je to pravé?“***

Tyto fráze se staly v současné společnosti natolik běžnými, že snaha o jejich zpochybnění přináší jen obvinění z arogance a přízemního myšlení. Relativistické myšlení proniklo do mnoha sfér naší společnosti – na univerzity, do médií, zaměstnání a dokonce i do náboženských kruhů. Důsledkem toho je, že lidé, kteří v existenci nějakých základních či nekompromisních pravd a mravních hodnot věří, mohou silně znejistět, mají-li otevřeně vyslovit, co si myslí a o čem jsou přesvědčeni, i kdyby si přitom počínali vlídně a taktně.

Alan Wolfe z Bostonské univerzity ve své knize *„One Nation, After All“* (Přece jen jeden národ) dokumentuje, že dokonce i zbožní věřící lidé americké střední vrstvy se zdráhají učinit jakýkoli mravní soud. Zdá se, že všechno dosud existující přesvědčení o pravdě a mravnosti ustupuje pod tlakem populárního relativismu. Ale nejen že vůbec není nutné se tomuto nátlaku relativistické společnosti podvolit, tento postoj má navíc velice *ubohou* racionální opo-

ru. Proto je cílem této knížky prokázat, že ***a)*** *nikdo nemůže být opravdu relativistou,* a tudíž, v protikladu k oblíbenému názoru, **b)** *jsme všichni do určité míry absolutisté.* To není nic, za co bychom se měli stydět. Místo abychom se nechali zastáncem relativismu zastrašit, můžeme zdvořile nabídnout kvalitní důvody k víře, že „pravda“ a „nepravda“ či „správné“ a „špatné“ existuje, a to v rovině absolutní. Kultuře, která ničí pojem pravdy, můžeme čelit.

Zeptejme se však poctivě: „Myslíme si, že naše přesvědčení se stává pravdivým *na základě těchto důvodů?*“ Jistě ne. Vždyť kolikrát odmítáme názory rodičů, přátel či společnosti, v níž žijeme. Během života často zavrhujeme některé z představ, předsudků a přesvědčení, které jsme kdysi dávno automaticky přijali. A proč to děláme? Odpověď s největší pravděpodobností spočívá v tom, že prostě zjišťujeme, že ne všechno, v čem vyrůstáme, je *pravda*. Tedy pravda odpovídající realitě. Někdo může například vyrůstat v prostředí rasové nenávisti, ale později dojde k poznání skutečné hodnoty všech lidských bytostí a tuto pravdu přijme za svou.

I když tedy akceptujeme přesvědčení svých rodičů a přátel i rozličné dobové představy, neznamená to, že tyto věci jsou *pravdivé*. I když tedy naše přesvědčení pramení ze zdrojů, k nimž máme blízký a citový vztah, nepřijímáme je jako pravdivé ani kvůli tomuto vztahu, ani na základě vlivu, který na nás mají. Pokud zjistíme, že naše víra, v níž jsme byli vychováni, je falešná, můžeme ji kdykoli svobodně odmítnout. Je zjevné, že lidé obecně nemohou žít a vyvíjet se ve světě, o kterém *vědí, že neodpovídá realitě.* (Pokud v nereálném světě žijí, pak obvykle končí v ústavu.) Jestliže mě někdo nazývá přítelem, a přitom mě ustavičně uráží a jedná se mnou nehezky, pak mám dobrý důvod mu nevěřit. Proč? Protože mou přirozenou tendencí je vytvářet si svou víru na něčem pevnějším, než čím jsou „přítelova“ slova – konkrétně na *realitě* situace. Samozřejmě, pokud mezi naší vírou a osobní zkušeností existuje viditelný rozpor, často se pokoušíme o nějaké racionální a uspokojivé vysvětlení. Ale držíme-li se představ, o nichž víme, že jsou falešné, záhy zjistíme, že se nám všechno rychle rozpadá. Bylo by tedy zřejmě rozumné odstranit ze svého přesvědčení co nejvíce chybných závěrů a nahradit je maximem závěrů správných. Je to jistě lepší než žít v něčem, o čem víme, že je to lež.

Relativismus si vnitřně odporuje

Protože si relativismus nárokuje absolutní pravdivost, je falešný a měl by být zavržen.

Pokud si nějaké tvrzení vnitřně odporuje, pak jednoduše nemůže být pravdivé. Jestliže vám dokonalou angličtinou řeknu, že „neumím ani slovo anglicky“ nebo „žádná věta nemá více než šest slov“ nebo „já neexistuji“, pak ihned pochopíte, že to, co jsem právě vyslovil, není pravda. Je docela zřejmé, že anglicky *umím*, že věty o více než šesti slovech *existují*, stejně jako musím *existovat* i já, jestliže se vyjadřuji. Protože jsem v předchozích větách neměl pravdu, měly by být moje výroky odmítnuty. Jsou to výroky nepravdivé.

Zastánce relativismu totiž věří, že *relativismus je pravdivý* nejen pro něho samotného, ale pro všechny. Můžeme se ho zeptat: „Věříš, že relativismus je pravdivý? Pokud pravdivý je, znamená to, že *je absolutně* pravdivý pro každého, nebo jen pro tebe?“ Pokud relativista odpoví, že jeho pohled je pravdivý pro *všechny*, pak již nehovoří o relativním, ale o absolutním. Absolutní relativismus je ovšem protimluv, a proto nemůže být pravdivý.

Co kdyby však relativista řekl: „To je jen můj pohled na věc. Je to pravda jen pro mne, ty tomu věřit nemusíš.“ Inu, pokud relativista zastává *takovýto* postoj, pak to, co říká, je asi na stejné úrovni jako prohlášení, že „tobě chutná více zmrzlina vanilková, mně čokoládo-

vá“. Vlastně neříká *vůbec nic*, co by bylo hodno víry (přesvědčení) druhých lidí. Pouze vyslovuje svůj vlastní názor. Obvykle však zastánci relativismu věří, že ostatním nabízejí více než jen svůj osobní názor.

Vždyť proslulý relativistický slogan „Je to pravda pro *tebe*, ne však pro *mne*“ vztahuje relativismus přinejmenším na *dva lidi*! Relativisté vyvolávají dojem, že svému postoji věří jako pravdě platící pro všechny. A nejen to, často se také pokoušejí *přesvědčit* druhé, aby i oni jejich hledisku uvěřili. Ve skutečnosti na obhajobu relativismu a k popření absolutismu ochotně předkládají *objektivní* důvody – tedy důvody, které jsou pravdivé nezávisle na lidských názorech. Zastánce relativismu může například říci: „Protože tolik lidí věří různým věcem, je relativismus nevyhnutelným závěrem.“ Můžeme však poukázat na to, že *přinejmenším* **a)** *základ*, na němž staví své relativistické pojetí, že tolik lidí spolu navzájem nesouhlasí, *je pravdivý – není chybný* a že **b)** relativistický závěr o nevyhnutelnosti relativismu je také pravdivý. Ve skutečnosti je tedy relativista absolutistou v relativistickém hávu.

Kromě toho můžeme vzít *kterýkoli* relativistický výrok a vytvořit z něj výrok objektivně pravdivý. Jediné, co pro to musíme udělat, je přidat před každé tvrzení větu: *„Je pravda, že …“* nebo: *„Objektivní pravdou pro všechny je, že … všechno je relativní“* či: *„Je pravda, že toto je tvá nebo má realita“* či: *„Je nepopiratelná pravda, že toto je pravda pro tebe, ale ne pro mne.“* … Rozumíte?

„Obracet někoho na víru“ se stalo v naší společnosti čímsi pejorativním a nevhodným. „Není snad známkou arogance pokoušet se ‚obracet‘ ostatní lidi k přijetí vašeho hlediska? Nepůsobí to snad dojmem, že vy máte pravdu a ostatní se mýlí?“ Jednou jsem narazil na novinový článek, jehož autor, univerzitní profesor, tvrdil, že není správné, když se křesťané snaží obracet na svou víru ostatní. Ironií tohoto eseje bylo, že zmíněný profesor se pokoušel přesně o to, o čem psal, že by jiní (konkrétně křesťané) neměli dělat – a to o „konverzi“ lidí na stranu svého vlastního pohledu na věc. Prostě své čtenáře *přesvědčoval o tom, že nemají nikoho o ničem přesvědčovat!* Tento člověk se zjevně domníval, že má pravdu, a proto také chtěl, aby se o této pravdě dozvěděli ostatní. Navíc se z nějakých důvodů cítil oprávněn k tomu, aby se právě on snažil přivést ostatní k přijetí jeho stanoviska. Ale jeho stanoviskem bylo, že jednání „dogmatických“ křesťanů pokoušejících se o evangelizaci je urážející. Toto je typická nedůslednost relativistů. Musí jim být připomínáno, že pokud se snaží přesvědčit ostatní lidi o pravdivosti relativismu, pak sami nevěří, že relativismus je platný pouze pro ně, nýbrž věří, že je platný pro *každého*. Koneckonců, proč se vůbec snažit přesvědčovat ostatní o něčem, co není ničím víc než pouhým názorem? *Pokud ovšem* věříme, že něco je skutečně pravda, pak chceme, aby tomu věřili i jiní.

Dovolte mi také poznámku ohledně obvinění z *arogance*. Když křesťané hovoří s jinými lidmi o významu Ježíše Krista, nebudou (pokud jsou ve své víře důslední) jednat s pocitem povýšenosti. Teolog Martin Luther napsal, že pokud jeden člověk říká druhému o Ježíši, je to, *jako když žebrák povídá dalšímu žebrákovi, kde najít chleba.* Tak jako žebráci nemohou být vybíraví, nemohou být ani nadutí! Jelikož to, co Ježíš nabízí, je dar, nemůžeme si činit žádné zásluhy, pokud jsme jej získali. To, že patříme skrze Ježíše Bohu, je výsledkem Boží dobroty, nikoli našich vlastních zásluh. Když například najdeme nějaký skvělý čisticí prostředek nebo vynikající restauraci, říkáme lidem kolem: „Zkuste to, je to vynikající!“ Křesťan říká v podstatě totéž: „Pojď a podívej se“, přesvědč se sám (Jan 1,46).

Nestáváme se tedy arogantními *jen proto*, že věříme v určité pravdy. Vždyť

lidé, kteří s námi nesouhlasí právě proto, že lpíme na objektivní pravdě, jsou přesvědčeni, že se *objektivně mýlíme!* Znamená to, že jsou *tito lidé* arogantní? Snad je zřejmé, že budeme-li „arogance“ definovat jako „přesvědčení o vlastní pravdě“, pak by měli být za arogantní považováni i relativisté. Proč? Protože i oni věří, že mají pravdu a že ti ostatní, kteří věří v absolutní pravdy, se absolutně mýlí. Je to pochopitelně měření dvojím metrem. („Já mohu tvrdit, že se někdo mýlí, ale ty to tvrdit nemůžeš!“) Arogance souvisí daleko více s *postojem* nežli s vírou a má co dělat spíše s postojem než s *nárokem na pravdu*.

Vraťme se však ještě k nevyhnutelnosti pravdy. Relativista podle všeho věří, že má *dobré důvody* k tomu, aby zastával své stanovisko („existuje přece tolik odlišných hledisek“). Pokud však určité důvody na obranu svého relativismu předkládá, pak ovšem věří, že jeho důvody jsou pravdivé (a nikoli nepravdivé). *Věří, že jeho postoj není* libovolný, ale že je plně obhájitelný. Takže bez ohledu na postoj, který zastáváme, budeme vždy vyslovovat určitá tvrzení o pravdě. Nebo budeme alespoň předpokládat pravdivost těchto tvrzení, s nimiž budeme svůj postoj obhajovat jako oprávněný. A to je zcela v pořádku.

Přestaňme se tedy jednou provždy zabývat otázkou, zda objektivní pravda existuje, či nikoli. Uznání existence objektivní pravdy je, jak jsme shledali, *nevyhnutelné*. A protože se tomuto závěru nemůže vyhnout nikdo, můžeme pokročit k dalšímu bodu naší diskuse (a to i přesto, že spolu nesouhlasíme v tom, *které* konkrétní hledisko je správné). Přistupme tedy k otázce, které stanovisko nejlépe odráží či odpovídá objektivní realitě a *proč*.

– Paul Copan –
Je všechno opravdu relativní?
(Návrat domů, Praha 2003)

Práce je kritickým pohledem na důsledky filozofie „relativismu“ a na kulturu rozkládající pojem pravdy. Proč někteří lidé věří, že relativismus je správný? Především je to proto, že existuje tolik rozdílných vyznání a názorů. Proto se často setkáváme s otázkou, zda není skutečně netolerantní myslet si, že jeden člověk či skupina lidí má pravdu, zatímco ostatní se mýlí. Autor zkoumá tato tvrzení a hledá odpovědi na následující otázky:

- ✓ *Jsou tvrzení relativismu dostatečně konzistentní?*
- ✓ *Existuje objektivní realita?*
- ✓ *Je logika konstantní anebo je libovolně proměnná?*
- ✓ *Je skutečně nutné dělat si úsudky o tvrzeních, se kterými se setkáváme?*
- ✓ *Co obsahuje termín „tolerance“?*
- ✓ *Poskytuje morální relativismus dobrý základ pro každodenní život?*
- ✓ *Jaké důsledky přináší náboženský pluralismus?*

Je vše dovoleno?

Jestliže nejsme svým životem nikomu vykazatelní a jsme pouze výsledkem náhodných procesů, pak jakákoli morálka nemá žádné opodstatnění. Neexistuje skutečný důvod pro to, aby nás zneklidňovalo násilí, zabíjení a nespravedlnost, které se denně odehrávají kolem nás. V náhodných procesech totiž nic takového ve skutečnosti nemůže hrát žádnou roli… Není-li Bůh, pak je opravdu vše dovoleno!

Autor, Linville Mark D., zkoumá tato tvrzení a hledá odpovědi na následující otázky:

- ✓ *Co nám nabízejí konvencionalismus a egoismus?*
- ✓ *Jak vnímá individualitu utilitarismus?*
- ✓ *Jakou hodnotu má lidská důstojnost?*
- ✓ *Je potřeba druhému člověku prokazovat nějakou úctu?*
- ✓ *Je evoluční etika východiskem?*
- ✓ *Nebo je východiskem etika, která předpokládá existenci Boha?*

Obě publikace jsou z řady Ravi Zacharias International Ministries (RZIM) a jsou určeny především těm, kdo si kladou otázky nebo mají přímo těžkosti s vírou v Boha a s důvěryhodností křesťanské víry.

Vřele doporučujeme. **Vydal Návrat domů, P.O. Box 25, 15006 Praha 56, www.navrat.cz**

CHARAKTERISTIKA KŘESŤANSTVÍ V PŘÍŠTÍCH LETECH

Stonava, říjen 1939
(První měsíce německé okupace)

1) Návrat k novozákonnímu křesťanství.

2) Nový zákon je základním teoretickým a praktickým pravidlem křesťanství. To je zapotřebí zdůraznit. Nejedná se však o jednotlivé verše, písmena, jde o ducha celého Nového zákona. V něm hovoří Bůh skrze lidi, a proto je třeba hledat více Boží podstaty a odlišit ji od lidské formy. Nový zákon není právním kodexem ani mechanickým automatem, je a musí být pramenem života.

3) Hledání v evangeliích a skutcích Ježíše Krista bez jakýchkoliv předsudků.

4) Postavit Ježíše Krista do centra všech teoretických a praktických problémů.

5) Naším Spasitelem je zmrtvých vstalý Ježíš Kristus, vítěz nad křížem a hrobem, podmanitel pekla a smrti. Akcentovat Ježíše Krista stojícího před Pilátem, umírajícího a ležícího v hrobě bez zdůraznění jeho triumfu zmrtvýchvstání nesouhlasí s duchem Nového zákona. Křesťanství musí celý osobní a veřejný život naladit na notu zmrtvýchvstání.

6) Podstatou křesťanství je změna, nikoliv náprava starého. Hlavním heslem a programem tohoto směru je nový člověk, nový společenský život a pořádek na zemi. Jedná se o křesťanství osobního prožitku a přesvědčení, o trvalou proměnu člověka v soukromém a veřejném životě, ne o chvilkový mystický pocit. V Ježíši Kristu je moc tvořící život a proměňující staré na nové. Jde o to, aby v něm lidstvo našlo nový život, který bude šířit kolem sebe.

7) Křesťanství nepřipouští myšlenku o kompromisu se starým nekřesťanským způsobem jednání. Křesťanství je rozhodnutím, nezná polovičatost.

8) Bůh je jednajícím Duchem. Boha nesmíme personifikovat – představovat ho fyzicky v lidských kategoriích. Vidíme-li jej z tohoto pohledu, vězme, že jde o lidskou představu o Něm. Bůh je skutečnost jako každá jiná a nepotřebuje lidskou obranu rozumových důkazů. Vědecké výzkumy nikdy Boha nezmenší, On nenáleží do jejich kompetencí.

9) Láska je největší hodnotou a štítem křesťanství a stojí nad vírou. Není to láska poražená, pasivní, sentimentální, mystická, ale naopak tvůrčí, beze strachu.

10) Křesťanství musí vnést do osobního i společenského života naprostou svobodu. Tato svoboda spočívá v právu každého člověka přijít v Kristu před Boha. Křesťanství musí teoreticky i prakticky zasadit rozhodující úder kněžské kastě a zničit každé lidské prostřednictví mezi Bohem a člověkem.

11) Náš člověk či národ nepotřebuje jít k Bohu přes Řím, Wittemberg, Ženevu …, náš člověk, náš národ umí přijít a má právo přijít přímo k Bohu skrze Krista. A proto křesťanství musí vést k individuálnímu myšlení a individuálnímu znovuzrození národa, musí národu poskytnout největší hodnoty, absorbujíc pozitivní národní charakterové vlastnosti a ničíc negativní.

12) Život je duchem křesťanství. Musí zničit ducha smrti, veškerou pasivitu, slabost, útěk před světem, zodpovědností ve věcech společenských. Nejvyšším křesťanským bodem je žít pro Ježíše Krista mezi blízkými, nikoliv

touha po utrpení a smrti. Askese, třeba jen v nejmenší formě, se staví proti duchu Nového zákona.

13) Křesťanství je vítězstvím. Současná doba vyžaduje vítězný pochod, jenž nebude zahalen tajemstvím a dvojsmyslnými neúplnými formulacemi. Musí radikálně skoncovat s veškerými nábožnými „povídačkami“, podlým charakterem, nedůvěrou ve vítězství dobra a pravdy, poníženostmi a otroctvím těla a ducha. Musí zvítězit nad člověkem samým, aby mohlo obdržet moc hýbat lidstvem a světem.

14) Křesťanství se neopírá o zázraky, rovněž na nich není založeno. Bůh nedává nic těm, kteří očekávají zázraky. Člověk musí usilovat, chtít, hledat, zkoumat. Křesťanství je ve své podstatě dynamické, plné napětí a hledání. Nezná obřady, žádné magické skutky, žádná zakletí. Hlásá láskyplný vztah k Bohu a lidem, na něm staví a o něho opírá veškeré vazby – všechno však žádá od člověka: srdce a pracovitost. Dokonce i Bohem darované odpuštění hříchů závisí na jednání člověka – na odpuštění blízkým.

15) V křesťanství nalézáme zdroj a základ nejvyšší krásy. Nutí nás vítězit nad všelikou hnilobou, přízemností, sobectvím – vede k tělesné i duchovní harmonii, ke stálé radosti a spokojenosti. Křesťanství nejenom že musí přijmout umění do všech svých zařízení, ale mělo by ze sebe vydat největší poklady a díla.

16) Křesťanství je zbožností rodiny, rodinného domu, domácí harmonie. V současné době je nutné položit základy pro zdravou rodinu, manželství – je nutné zvítězit nad rodinnou a sexuální hnilobou a vytvořit křesťanský domov, rodinu, přátelství zdůrazňující nikoli obřadnictví, ale svatost daných hodnot. Rodina musí znovu získat své významné místo ve společenském a národním životě i v životě celého lidstva. Výchova mladé generace by se k ní měla vrátit a ona musí nalézt plnou podporu veřejných činitelů. Důstojnost matky a každé ženy by měla nalézt nejvyšší místo v lidské společnosti. Křesťanství se musí v první řadě vrátit ze shromáždění a veřejné arény do rodin.

17) Věčnost začíná už zde na zemi. Proto křesťané musí žít naplno už tady na zemi a neodkládat nic až po smrti. Hrob je pro ně vstupem a zjevením Boží pravdy. Avšak život věčný, Boží království s jeho hodnotami – pokojem a radostí – se musí stát skutečností znovuzrozeného člověka už zde na zemi. Takový člověk je povolán láskyplným činem šířit na zemi Boží království.

18) Křesťanství musí zrealizovat program sociální obnovy. Nesmí už déle snášet kněžské „tlachy“ o blahobytu v nebi, který jej čeká po smrti. Otázka vezdejšího chleba existuje pouze na zemi a zde ji musíme vyřešit. Almužna je hanbou člověka, je potřeba vytvořit takové sociální podmínky se všemi institucemi, aby si člověk zachoval svou lidskou důstojnost. Křesťanství se nemůže opírat o jednotlivce, ale o širokou veřejnost, nesmí zapomínat na nouzi pracovníků, odletět někam do oblak, musí realizovat sjednocení lidstva. Jedná se o nejvyšší typ a formu demokracie.

19) Křesťanství vede k lidství, existuje pro lidi, ne pro bohy či svaté. Na každém místě musí demaskovat duchovní přetvářku, pobožnůstkářství, kasuistické moralizování; má otevřeně pohlédnout životu do očí, do jeho nejhlubších tajů. Musí proniknout do hlubin člověka, nesmí formálně rozhodovat o člověku a jeho hodnotě. Křesťanství nezná šablony, používá nejnovější výsledky výzkumu.

– V. Santarius –
„Pane, Ty jsi povolal…“

Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování. (2 Timoteovi 4:2)

VĚK LENOSTI

Nedávno jsem seděl na horní tribuně hřiště Malé ligy, s bílými vlasy vlajícími ve větru a svou již nemladou tváří obrácenou k levému poli, kde se můj desetiletý syn loudal jako miniaturní pálkař na domácí polovinu hřiště…. Ten den jsem myslel na povahu lenosti, tohoto nejméně jasného z hlavních hříchů. Ve svém Pekle umístil Dante lenochy do bahnité řeky, přičemž jedinou známkou jejich přítomnosti jsou vzduchové bublinky, praskající na hladině. V Očistci lenoši obíhají neustále kolem své terasy a připomínají si, jak Maria putovala přes hory ke své příbuzné Alžbětě. Protiklad mezi liknavostí a horlivostí je tedy prostý.

Když jsem o těchto věcech uvažoval, povšiml jsem si, že můj syn je na domácí polovině hřiště. Odpálil první divoký míč, pak se otočil a minul tři špatné nadhozy. Podíval se ostýchavě na mne, já jsem pokrčil rameny a usmál jsem se, a pak se vrátil na lavičku, kde mu trenér dal jedničku a pochválil ho za dobrou práci s pálkou. Povšiml jsem si, že během odpoledne dostali stejnou pochvalu všichni vyřazení odbíječi. Postřehl jsem rovněž lhostejnost, se kterou pochvalu přijali. Byli vyřazeni a věděli, že nebylo nic, za co by měli být pochváleni. Nepovedlo se jim to, co chtěli. Chválit za neúspěch je divné a nevhodné, ale v naší době to není nic neobvyklého.

Vzpomněl jsem si na některé šéfy ze svého zaměstnání, na jejich vyumělkovaný humor a na hromadu poklon, které skládají svým podřízeným. Porady v konferenční místnosti naší společnosti se často podobají bujným srazům. Šéfové se stávají hybridními tvory, kteří v sobě spojují charakteristiky trenérů a poradců. Jsou zde proto, aby nás povzbudili a dosáhli toho, abychom se cítili dobře, aby pozdvihli naši sebeúctu a, jak předpokládám, naši produktivitu, protože nyní se má za to, že mezi těmito dvěma skutečnostmi existuje spojitost. Účinek této umělé dobrosrdečnosti na pracovišti je týž jako na lavičce Malé ligy: lhostejnost. Tato lhostejnost přirozeně vyrůstá z pocitu neupřímnosti chvály, z toho, že nadřízený se k vám chová blahosklonně, i když na vás pohlíží jako na slabomyslného idiota, který nedokáže ani chápat, ani přijmout upřímnou a užitečnou kritiku, pokud není jako pilulka obalena několika vrstvami cukru. Dospělí se ovšem naučili diplomaticky usmívat, i když cítí pravý opak radosti; hráči Malé ligy nebyli v umění přetvářky tak pokročilí. Mračili se, zarytě se dívali do země a odmítali nechat se utěšit bonbónky falešných poklon.

Když jsem seděl na nekryté horní tribuně, začal jsem přemýšlet o důsledcích toho, kdy děti vyrůstají v kultuře, v níž je sebeúcta odtržená od všech skutků, které by ji mohly podporovat, považována za nejvyšší dobro. Neúnavné vychvalování zní uším mladých jako mantra, vyvinutá k vyvolání stavu narcisistické nirvány: „Jsi dobrý. Jsi bystrý. Jsi výjimečný.“ A mantra zní i tehdy, když dítě neprojevuje žádné úsilí a chová se dokonce trestuhodně. Díval jsem se na znuděné, skleslé tváře na lavičce, na tyto děti, pro které Slovo neznamená nic, protože slova ztratily význam. Myslel jsem na to, že tyto děti, i my, jejich rodiče, žijeme ve světě, ve kterém jazyk převážně ztratil svoji funkci: sdělovat pravdu. Místo toho se slova užívají k prezentaci toho, co jsou psychologicky domnělé zdravé postoje. Trenér mého syna se nezmínil o skutečnosti, že chlapec se ke každému míči otáčel příliš pomalu, ale raději mu pogratuloval, že pálku vůbec otáčel. Děti nejsou hlupáci. Mají intuitivní smysl pro podvody dospělých. A známé lži vytvářejí v posluchačích nudu. Koho může zajímat, co říká lhář? Proto je pro mne nesnesitelně únavné poslouchat projevy veřejných činitelů a církevních byrokratů. Proto většina dětí věnuje jenom malou pozornost tomu, co jim v životě musejí říkat dospělí.

Jestliže se dítěti soustavně lže, jestliže je běžně chváleno a odměňováno za průměrný výkon nebo za neúspěch, tak proč by mělo věnovat větší péči žvanění svých představených nebo hodnotě vlastního jednání? Dokonce když se chová tak špatně, že nějaké disciplinární opatření je nevyhnutelné, rozbor jeho provinění musí přičítat jeho selhání nedostatku sebeúcty, takže každé nápravné působení bude zahrnovat více hloupé chvály. Zvrácenost jazyka je svázána s formováním generace, která je buď prostoupená cynismem, nebo připravena vzdorovat autoritami. Většina dětí, které tím prošly v akademickém mlýně hodnocení s vylepšenými známkami a bezcennými univerzitními hodnostmi, dávno poznala, že slova nemají smysl. Naučili se přežívat tak, aby to stačilo; ve vhodných chvílích papouškovat žvanění svých učitelů. Když začínají svůj pracovní život, vtěsnají se do služby typu konzerva, jak byli vycvičeni. Chrlí novojazyk svých příslušných oborů, vytvářejí záznamy, společné výbory, tiskové zprávy, dělají prezentace, předstírají zájem o názory klienta, smějí se humor postrádajícím vtipům šéfa a v chráněných chvilkách soukromí se vysmívají celému zaměstnání, zatímco si lijí do hrdla martini a s posměchem vypočítávají denní činnost. Takovým způsobem tráví většinu svého života. Mají sklon pracovat a namáhat se co nejméně, jak jen to jde, protože v životě se nejedná o dokončování práce, ale o získávání odměny.

Morální povinnost, kterou člověku ukládá jeho postavení v životě, se stává cizím pojmem, stejně jako ochota překonávat překážky. Když přijdou do cesty obtíže, následuje malomyslnost a zloba. Očekává, že život bude poplácávání po zádech, gratulace od lidí, kteří vám přejí krásný den. Očekává, že bude pokračovat řada poklon vymyšlených k tomu, aby se cítili dobře. Předpokládá, že budete lehce přicházet k penězům a bezmeznému odpouštění. Objev, že slova opravdu mají nějaký význam, že některé věci si člověk musí zasloužit, jim připadá jako nespravedlnost.

Když jsem takto přemýšlel, pohlédl jsem zpátky na lavičku, kde se trenér snažil dát více potřebných instrukcí o času a obrátku tak, aby se pálka mohla setkat s míčem. Jen málo hráčů mu věnovalo nějakou pozornost. Na jednom konci lavičky byl chumel hráčů kolem chlapce, který držel v ruce videohru, ostatní se upřeně dívali do dálky. Můj syn poslouchal, protože si dosud myslel, že slova něco znamenají. Nejprve jsem chtěl ostatním dětem vytknout jejich nezdvořilost a nepozornost. Dokonce jsem uvažoval o slovním napomenutí. Pak mne napadlo, že bych možná dával vinu nesprávnému adresátovi. Proč by měli poslouchat, co jim trenér říká? Je to tentýž člověk, který jim blahopřál za nezdar. Vědí, že lže. Může to být příjemný chlapík s dobrými úmysly, ale lže. Trenér mluvil dále, rodiče ho sledovali z tribun a do očí bijící fakt, že je ignorován, v něm nakonec vyvolal určitý hněv, který ho vyprovokoval k prudší reakci: „Teď poslouchejte, chlapci. Já tu nepovídám pro své potěšení.“ Řada zamračených tváří vzhlédla a trenér začal znovu vysvětlovat. Někteří šoupali nohama a dívali se na oblohu. Jiní hleděli do země a špičkami bot škrábali hlínu. Ostatní seděli s prázdnými výrazy v tváři. Panovala obecná netrpělivost a něco, co lze popsat jenom jako zdánlivou vážnost. Přišlo mi na mysl jedno slovo, latinské: **pigritia**. To je výraz, který teologové užívají k popisu odporu vůči vyvíjení jakéhokoli fyzického nebo duševního úsilí. Souvisí to s duševní leností, která se nazývá **acedia**.

Chlapci měli poslouchat a vynaložit nějaké úsilí: oba požadavky shledali otravnými. Vypadali, že si myslí, že jim trenér nemá co říci. Byl jenom dalším původcem bezvýznamných řečiček, mluvícím „smajlíkem,“ jako většina dospělých v jejich životě. A proč by se

měli obtěžovat, aby se něco naučili? Jaký rozdíl by to mohlo přinést? Ať vyhrají, nebo prohrají, budou pochváleni.

Přemýšlel jsem o těch bublinkách na povrchu bahna v třetím kruhu Pekla. Když tento druh lenosti zapustí kořeny v mladých duších, jakou šanci mohou asi mít, že překonají duševní lenost? A pigritia je epidemická. To je opravdu nevyhnutelné. Je tragické, že čím více dnes člověk lne k pravdě, tím více je pokoušen k pigritia v pozemském království, kde je pravda neúnavně znásilňována nebo vědomě přehlížena.

Uvažoval jsem o těch hluboce depresivních „povzbuzujících“ shromážděních, které vedení v našem podniku pravidelně svolává. Když šéfové blýskají svými naleštěnými úsměvy a šíří neomezený optimismus ohledně budoucnosti naší společnosti a naší stále tak zásadní úlohy v této budoucnosti, většina z nás tam sedí, cítí se trapně a uvězněná, opětuje úsměv a přeje si, aby to již skončilo, abychom se mohli vrátit ke své práci a dokončit svůj denní program s minimem námahy. Později opatrně šeptem hloubáme o tom, zda je vedení stejně cynické jako my. Možná také jenom hrají divadlo a tato sacharinová nabádání patří k jejich úloze: Většina z nás je nakloněna myslet si, že to tak je. Alternativou k tomu je věřit, že jsme v rukou pitomců spíše než podvodníků, a dali bychom přednost tomu, kdyby to byli ti druzí.

Nikdo z nás se ovšem nezajímá natolik o prospěch společnosti. Je ve vlastnictví nesmírně bohaté rodiny, pro kterou vytváří nadbytečné bohatství. Když společnost selže v daném roce v zajišťování plánovaného objemu nadbytečného bohatství, budeme potrestáni zmrazením mezd a neplacenými dovolenými. Tak je pro nás obtížné vyvíjet větší nadšení pro „rostoucí podíl na trhu“, jak říkají. Doufáme ovšem, že si naspoříme na důchod, a více méně děláme svou práci. V mnoha případech, obávám se, je to méně. Jak by tomu mohlo být jinak.

Většina z nás je nakažena pigritia (nechutí). Nejsme nijak zapáleni pro to, hrnout více peněz do truhlic rodiny multimilionářů, kterou neznáme a pro kterou je náš podnik jenom sloupcem číslic v předběžném rozpočtu. Víme, že naše živobytí je nejisté a že příjem našich rodin může zítra zrušit účetní, který by mohl poradit likvidaci společnosti a namísto toho investici do ropných vrtů či mikročipů. My nejsme lidé; jsme disponibilní majetek, kapitál. Trpělivě snášíme povzbuzující porady a prohlášení o poslání a strategických plánech, přičemž si uvědomujeme, že nic z toho, co děláme, nemá zásadní hodnotu nebo nezbytnost. Jak se nemáme stávat kořistí pigritia?

A objevuje se větší otázka: Jak se tedy máme vyhnout acedia (netečnosti)? I když se lenost ve světském smyslu liší od lenosti ve významu duchovním, lidská psýcha má sklon nějakým způsobem být v jednom kuse. Může obecné chování našeho srdce a mysli být v jedné oblasti našeho života radikálně odlišné od jiných oblastí? Myslím, že nemůžeme. Bůh utvořil naši přirozenost tak, že směřujeme k integritě osobnosti. Při snaze o získání jedné ctnosti, na kterou jsme vědomě zaměřeni, získáváme jako průvodní jev ctnosti ostatní. Člověk, který vytrvale pracuje na zkrocení jízlivého jazyka, a má úspěch, zjistí, že má šťastně ukázněnou chuť. Naopak člověk, který si povoluje nevázané holdování sžíravým poznámkám, zjistí, jak snadno se stává kořistí nižších zálib v jiných směrech. Krátce, ať se pohybujeme k Bohu, nebo od něj, nemůžeme jít současně dvěma směry. Naše duše jsou jedinou substancí.

Formální definice lži podle Tomáše Akvinského je „tristitia de bono spirituali“ – „smutek z duchovního dobra“. Někteří překladatelé dávají přednost slovu „radost“ pro dobro jako vhodnější pro smysl této věty. Také se říká, že svatý smutný je smutný svatý. Abychom se vyhnuli lenosti, zdá se, že naše duchov-

ní radost musí být základem naší existence v takovém rozsahu, že pigritia nemůže získat žádnou oporu. Tím neříkám, že bychom měli být hlupáky a předstírat, že nevidíme morální problémy na našich typických pracovištích, které mají původ v lakomství a pokrytectví mistrů Mamonu a jejich ideologie. Musíme si být vědomi, že zlo je nyní systémové. A i když máme zakázanou aktivní spolupráci se zlem, jsme všichni do určité míry vtahováni do pasivní spolupráce, prostě proto, že žijeme jako občané v této době ve svém národě a musíme zabezpečovat své rodiny.

Musíme být laskaví k nejodpornějším spolupracovníkům a strpět nadřazenou blahosklonnost nadřízených. To všechno vyžaduje hrdinskou ctnost, ale je to minimum závazků svatosti, našeho pravého povolání. Musíme se učit být tak trvale ve společnosti Pána, aby žil v našich srdcích dokonce i tehdy, když se octneme v nejtemnější propasti. Není to lehké. Můžeme to uskutečnit pouze vytrvalou vůlí zaměřovat oči k Božímu Slovu. Účast na bohoslužbách a minimum denních modliteb nám pravděpodobně neposkytne zbraně, které potřebujeme k odvrácení útoků lenosti. Musíme se modlit, a to jak říká sv. Pavel – bez ustání.

Edwin Faust, Mezinárodní Report duben 2003, Redakčně zkráceno

STARÉ MĚCHY A NOVÉ VÍNO

V září 2003 jsem dostal z Trans World Rádia následující zprávu: *Milý bratře Pavle, chtěl bych Vám poslat alespoň okruh otázek k „našemu“ pořadu na téma Jak se nestat „starým měchem“. Myslím, že se budeme točit okolo oddílu Písma, že „nové víno patří do nových měchů…“, a budeme se snažit, tedy Vy, jej vyložit; tedy co znamená „mladé víno, co je staré, co je měch“, pak už jen aplikace ze života a do života.*

Po vysílání jsme se z TWR dozvěděli, že *během dne přišlo několik reakcí, z toho dva posluchači chtěli nahrávku a také napsala dívka, která chtěla odpovědět na to, že „Staré víno je lepší“. Takže to je už ošetřené a dočká se odpovědi… Nevím, jaké máte zkušenosti z HCJB, ale když u nás někdo chce sobotu nahrát, je to úspěch. Myslím, že jsme zaujali. Děkujeme.*

Podívejme se tedy společně na oddíl Písma, který posluchače zaujal a doufám, že zaujme i Vás čtenáře. V úvodu pořadu jsem přečetl následující verše:

◆ *(33) Oni mu řekli: „Učedníci Janovi se často postí a konají modlitby, stejně tak i učedníci farizeů; tvoji však jedí a pijí.“ (34) Ježíš jim řekl: „Můžete chtít, aby se hosté na svatbě postili, když je ženich s nimi? (35) Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom, v těch dnech, se budou postit.“ (36) Řekl jim i podobenství: „Nikdo neutrhne kus látky z nového šatu a nezalátá jím starý šat; jinak bude mít díru v novém a ke starému se záplata z nového nehodí. (37) A nikdo nedává mladé víno do starých měchů; jinak mladé víno roztrhne měchy a vyteče a měchy přijdou nazmar. (38) Nové víno se musí dát do nových měchů. (39) Kdo se napije starého, nechce nové; řekne: ‚Staré je lepší.‘“ (Lukáš 5:33-39)*

Souběžný text, který jsem v rozhlase citoval, byl z Mt 9:14-17 a najdeme jej ještě jednou v Mk 2:18-28.

Jedna e-mailová reakce nám poslouží k rozvinutí odvysílaného pořadu:

* *Milý Pavle,*
nedávno jsi na sobotní frekvenci Proglasu hovořil o nové záplatě a novém vínu. Myslím, že jsi citoval Matouše, u Marka je to ve 2,21-22. Dovol mi napsat, jak vykládám tento oddíl. Velká myšlenka zde je nebezpečí zaměňování období zákona a milosti. Staré sukno a staré nádoby

na víno jsou obrazem Zákona, nová záplata a nové víno pak obrazem milosti. Nové sukno hovoří o křesťanském svědectví, jak je vydáváno námi věřícími lidem kolem nás. Nové víno hovoří o křesťanské radosti v našem nitru. Sukno je tedy vnější představení a víno vnitřní radost v srdci. Co chce Pán Ježíš říct, je, že ani záměna ani směšování zákona s milostí nejsou možné. Jelikož k tomu v průběhu církevních dějin docházelo (učení, že Církev je duchovní Izrael a pokračování Izraele), bylo zničeno křesťanské svědectví i křesťanská radost. Ř 10,4, Žd 7,18-19 hovoří o slabosti a neužitečnosti toho starého, podobně jako staré sukno a staré nádoby jsou nepotřebné. Zákon má usvědčovat hříšníka z hříchu. Není ale životním pravidlem pro křesťana. Chce-li žít křesťan podle zákona, pak se vytrácí radost ze života takového křesťana. Velká myšlenka tedy je změna aiónů, ke které došlo obětí Kristovou. Je dobré, když si můžeme v lásce ukazovat na rozdílné postoje a přístupy k chápání jistých učení Božího slova. Ovšem zůstáváme ve fundamentálních pravdách o Kristově Božství a člověčenství, Jeho díle na Golgotě a spáse milostí a vírou v Jeho zástupnou smrt za nás. To je učení Kristovo, jak se píše v 2. Janově. S přátelským pozdravem
– JM –

Reakce posluchače nám pomůže rozšířit to, co jsem během vysílání nejen řekl, ale i neřekl buď z časové tísně nebo, a to je častější případ, že při živém vysílání člověku všechno tak rychle nedojde. To snad známe všichni. S odstupem času si pak říkáme – proč jsem to neřekl takhle, a proč jsem toto opominul… Proto dávám přednost psané formě, ale ani ta není dokonalá. Pisatel i čtenář, na rozdíl od posluchačů, se může k tomu, co čte, vrátit, přemýšlet, studovat, vyhledat další verše, které na dané téma hovoří. Potom můžeme vést dialog nejen s posluchači, ale i čtenáři časopisu a webových stránek.

První část e-mailu

***** *Dovol mi napsat, jak vykládám tento oddíl. Velká myšlenka zde je nebezpečí zaměňování období zákona a milosti. Staré sukno a staré nádoby na víno jsou obrazem zákona, nová záplata a nové víno pak obrazem milosti. Nové sukno hovoří o křesťanském svědectví, jak je vydáváno námi věřícími lidem kolem nás. Nové víno hovoří o křesťanské radosti v našem nitru. Sukno je tedy vnější představení a víno vnitřní radost v srdci. Co chce Pán Ježíš říct, je, že ani záměna ani směšování Zákona s milostí nejsou možné.*

Vcelku k této úvodní části mohu říci „Amen“, pokud jde o staré – Zákon a nové – Milost. Co však představuje šat a víno, vidím jinak; doložím verši proč. Vysvětleme si nejprve použitou symboliku. Co měchy a víno představují nebo zobrazují, čeho jsou pouhým fyzickým stínem:

- *A mladé **víno** se nedává do **starých měchů**, jinak se měchy roztrhnou, víno vyteče a měchy přijdou nazmar. **Nové víno** se dává do **nových měchů**, a tak se uchová obojí. (Matouš 9:10-17)*

1) **Měch** je pouze *fyzický stín*, který představuje lidskou nádobu, zobrazuje stav vnitřního člověka, totiž, zda je jeho srdce staré nebo nové. Vnitřní stav člověka již ale není fyzický stín, je to jeho *skutečné duchovno*, je to jeho stará nebo nová *duchovní realita*, tedy kdo je duchovně mrtev nebo vzkříšen.

Starý měch nepředstavuje pravého Abrahamova potomka; představuje neznovuzrozeného člověka s duchovně neobřezaným srdcem, toho, jenž v dnešní době milosti spoléhá nebo v době Zákona spoléhal, pokud se jeho spásy týká, částečně na skutky staré mojžíšovské smlouvy.

Nový měch představuje pravého Abrahamova potomka, nověstvořeného, znovuzrozeného, nového člověka s duchovně obřezaným srdcem, jenž spoléhá pouze na novou smlouvu Ježíše Krista.

2) **Víno** je pouze *fyzický stín,* ukazuje čím nebo kým je lidské srdce naplněno, jakou *duchovní skutečnost* konzumuje tj. pije a v sobě přechovává.

Staré víno představuje skutky mojžíšovského zákona. Fyzický Izrael byl mnohokrát ve Starém zákonu připodobněn k vinici a vinné révě, kterou Bůh obhospodařoval, a přesto vydávala jen pláňata, kromě malého ostatku!

Nové víno představuje milost samotného Ježíše Krista – Jeho zákon. Ježíš Kristus je ten pravý kmen vinné révy, On je tou pravou vinnou révou, kterou vždycky byl. Kalich plodu vinné révy zobrazuje Kristovu krev nové smlouvy, kterou prolil za mnohé.

Na tomto místě vřele doporučuji, je to nutné, abyste si pečlivě a dopodrobna prostudovali článek Mika Adamse „Dilema Žida Staré smlouvy“ v ZODu 78, str. 17. V něm se dovíte, že stará vinná réva (víno) představovala národní Izrael a s ním spojený mojžíšovský zákon. Opravdová víra „v Mojžíše“, věřit mojžíšovským spisům, znamenalo za starozákonních dob víru „v Krista“. Historicky však naprostá většina národního Izraele, kromě ostatku, nikdy Mojžíšovi nevěřila, protože Mojžíš psal o Kristu. Kdo skutečně věřil Mojžíšovi, ten věřil v kontextu Starého zákona v Krista a byl skrze Krista pravým Abrahamovým potomkem:

- *Kdybyste totiž věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně;* ***neboť on psal o mně****.* ***Když ale nevěříte jeho spisům****, jak uvěříte mým slovům? (Jan 5:46-47)*

A samozřejmě se v článku také dovíme, že tou pravou věčnou vinnou révou, tím novým vínem je Ježíš Kristus:

- *Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař. (Jan 15:1)*

To bylo pro národní Izrael šokující, protože ve své většině nevěřil Mojžíšovi a neviděl v mojžíšovských spisech Ježíše Krista! To je také to, co židy odsoudí:

- *Nedomnívejte se, že já budu na vás u Otce žalovat;* ***vaším žalobcem je Mojžíš, v něhož jste složili svou naději*** *[ale nevěříte jeho spisům (47)]. (Jan 5:45)*

Tragedie židů, ale i „křesťanů“, tedy zdánlivých věřících, je v tom, že formálně složili a skládají svou naději v Písmo, ale dodnes, kromě ostatku, nevědí, o kom Písmo vůbec je. Srdcem nevěří, že je o Ježíši Kristu!

Bez těchto základních stavebních kamenů popsaných v článku „Dilema Žida Staré smlouvy“ v ZODu 78, na str. 17, plně nepochopíme, koho má Ježíš na mysli, když hovoří o starém a novém víně. Pojďme a rozeberme si úvodní verše.

Nemísitelnost staré a nové látky

- *Řekl jim i podobenství: „Nikdo neutrhne kus látky z nového šatu a nezalátá jím starý šat; jinak bude mít díru v novém a ke starému se záplata z nového nehodí. (Lukáš 5:36)*

Nová nesepraná látka se nesmí přišít na staré seprané šaty. Při prvním praní by se srazila a zalátaná díra by se ještě zvětšila. Ježíš v podstatě říká, že stará mojžíšovská smlouva zákona, kterou sám Pán Ježíš Kristus naplnil, nemůže být látána novou Kristovou smlouvou milosti! Nesmíme mísit staré a nové. Opravdová víra starozákonního žida v Mojžíšovy spisy byla vlastně vírou v Ježíše Krista, protože Mojžíš o něm v obrazech psal. Tato víra byla plně spásná, přestože byla zahalena jistým, v té době nezjeveným, tajemstvím. V novozákonní době, kdy Pán Ježíš Kristus svým ukřižováním odhalil toto tajemství, které oko nevidělo a ucho neslyšelo, je však víra v mojžíšovské spisy naprosto nedostatečná. V novozákonní době totiž Boží Duch přebývá v každém věřícím! Proto žádný oprav-

dový věřící dnes nepotřebuje žádného zprostředkovatele, ani Mojžíše:

- *Petr promluvil a řekl Ježíšovi: „Mistře, je dobré, že jsme zde; udělejme tři stany, jeden **tobě**, jeden **Mojžíšovi** a jeden **Eliášovi**." Nevěděl, co by řekl, tak byli zděšeni. Tu přišel oblak a zastínil je a z oblaku se ozval hlas: „Toto jest můj milovaný Syn, **toho poslouchejte**." Když se pak rychle rozhlédli, **neviděli u sebe již nikoho jiného, než Ježíše samotného**. (Marek 9:5-8)*

Nesmíme, a ani to nejde, zalátat Mojžíše Kristem! Vše se roztrhá a nezůstane ani Mojžíš ani Kristus. Ani jednu záplatu z Kristova šatu zákona milosti nelze přišít na starý mojžíšovský šat zákona skutků. Potom by jej Kristus plně nenahradil. Neoblékáme si přece staré šaty skutků zalátané novými záplatami milosti. Oblékáme nový bílý šat milosti a tím šatem je Kristus:

- *…**oblecte se v Pána Ježíše Krista** a nevyhovujte svým sklonům, abyste nepropadali vášním. (Ř 13:14)*
- *Radím ti, abys u mne nakoupil zlata ohněm přečištěného, a tak zbohatl; **a bílý šat, aby ses oblékl** a nebylo vidět tvou nahotu; a mast k potření očí, abys prohlédl. (Zjevení 3:18)*

Biblický jazyk je plný symboliky. Fyzické stíny nesmíme zaměnit za duchovní skutečnost, na kterou poukazují. Fyzický stín a duchovní skutečnost jsou neslučitelné, stejně jako je neslučitelný „Mojžíš" s Kristem, přestože Mojžíš na Krista neustále ukazoval. I kdybychom se oblékli do fyzického stínu, do toho nejbělostnějšího utkaného roucha, nebo studovali Mojžíše nahoru a dolů, tak nám nic neprospějí, pakliže nejsme v té duchovní skutečnosti, jíž je Kristus.

Neslučitelnost nového vína se starými měchy

- *A nikdo nedává mladé víno do starých měchů; jinak mladé víno roztrhne měchy a vyteče a měchy přijdou nazmar. (Lukáš 5:37)*

Tak jako jsou nemísitelné seprané, tedy použité šaty s novými, nepoužitými, tak podobně, nové víno se nemůže uskladňovat ve starých vacích. Staré měchy představují ty, v kterých bylo nebo stále je „uskladněno" staré víno mojžíšovského Zákona, nebo ty, kdo „nepijí" z Krista z jakéhokoliv jiného důvodu! Tyto staré měchy jsou zpuchřelé, vytahané, nepružné a zchátralé. Starý měch představuje nábožensky založeného neznovuzrozeného člověka, žida nebo pohana, toho, jenž doufá v obrazy slibů první smlouvy skutků, místo aby doufal ve skutečné naplnění slibů nové smlouvy milosti – což je Kristus. Jestliže nalijeme nové víno Kristova evangelia do starého měchu, do duchovně neobřezaného srdce, do přirozeného člověka, ať již věří v cokoliv, tlak evangelia nevydrží a praskne.

- *Je-li přesto naše evangelium zahaleno, je zahaleno těm, kteří spějí k záhubě. Bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl, aby jim nevzešlo světlo evangelia slávy Kristovy, slávy toho, který je obrazem Božím. (2. Korintským 4:3-4)*

Kdokoliv, kdo staví svoji teologii spásy na staré smlouvě, kdo vkládá, i jen částečně, naději ve starou smlouvu, kdo doufá ve vše nebo v nic, kromě pravé vinné révy – Ježíše Krista, ten nesnese novou smlouvu milosti, protože jeho srdce není dostatečně „pružné", aby vydrželo tlak Ježíše Krista. Prasklý starý měch je obraz nejen promarněného náboženského, ale i ateistického života bez Krista a věčnosti trávené daleko od Pánovy slávy, kde je tma, pláč a skřípění zubů. Starý měch praskl a byl zmařen, nové víno vyteklo, ale nevrátilo se s prázdnou. Jeho účinnost byla omezena následujícím způsobem:

- *Jedněm jsme smrtonosnou vůní vedoucí k záhubě,…*
  (2. Korintským 2:16a)

Slučitelnost nového vína s novými měchy

Nové, mladé víno představuje Krista, jeho evangelium milosti, a nic navíc. Jestliže nalijeme nové víno, Pána Ježíše Krista, do nových měchů, do znovu-

zrozených obřezaných srdcí, potom se jeho účinek jistě nemine cílem:

- *… druhým [jsme] vůní životodárnou vedoucí k životu. Ale kdo je k takovému poslání způsobilý? (2. Korintským 2:16a)*

Nový měch, naplněný novým vínem milosti Ježíše Krista, již nestojí o staré mojžíšovské víno nedodržitelného zákona skutků, protože Zákon nikdy neobsahoval ani drobet milosti, ačkoliv byl dán Izraelcům skrze Mojžíše na Sínaji z té největší Boží milosti. Proto,

- *Nikdo tedy nemá právo odsuzovat vás [nové nádoby naplněné Kristem] za to, co jíte nebo pijete, nebo kvůli svátkům, kvůli novoluní nebo sobotám. To všechno **je jen stín** budoucích věcí **[to je to staré víno národního Izraele]**, ale skutečnost je Kristus **[to je to nové víno, jež přebývá v nových nádobách]**. (Koloským 2:16-17)*

Ježíšovo podobenství je zřejmé. Nové víno, Ježíš Kristus a jeho zákon, může být „uchován“ pouze v nových pružných nádobách:

- *Nové víno se musí dát do nových měchů. (Lukáš 5:38)*
- *… Nové víno se dává do nových měchů, a tak se uchová obojí [nové víno i nové měchy]. (Matouš 9:17b**)***

Evangelium Ježíše Krista je uchované, a nová nádoba, nověstvořený člověk je zachráněn pro věčnost. Pouze z nové nádoby může být naléváno nové víno. Pouze znovunarozený člověk může roznášet evangelium ztracenému světu – nejen starým nádobám.

- *Židům jsem byl židem, abych získal židy. Těm, kteří jsou pod zákonem, byl jsem pod zákonem, abych získal ty, kteří jsou pod zákonem – **i když sám pod zákonem nejsem**. Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona – i když před Bohem nejsem bez zákona, **neboť mým zákonem je Kristus** [jsem naplněn pravou vinnou révou]. (1K 9:20-21)*

Nové měchy jsou mladé, pružné. Když v nich nové víno pracuje, tlak oxidu uhličitého je neroztrhne, podvolí se tlaku. Nově obřezané srdce znovuzrozeného člověka vydrží tlak evangelia. Nové srdce expanduje natolik, že se do něj Ježíš Kristus „vejde“. Pro staré srdce, pro přirozené staré měchy je Kristus buď kamenem úrazu (židy) nebo bláznovstvím (pohany). Staré nádoby pod ním praskají.

Nové, mladé víno je Kristus sám, protože On je ten pravý vinný kmen. On je to nové, mladé víno, plod vinné révy, které je obrazem nové smlouvy milosti:

- *Stejně vzal po večeři i kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví; to čiňte, kdykoli budete píti, na mou památku.“ (1. Korintským 11:25)*

Je staré víno opravdu lepší?

- *Kdo se **napije** starého, nechce nové; řekne: ‚Staré je lepší.‘ (Lukáš 5:39)*
- *A nikdo, kdo **pil** staré, nechce **hned** nové, neboť říká: „Staré je lepší.“ (Lukáš 5:39 Kralická)*

Někteří naši bratři v Kristu tento verš vykládají v tom smyslu, že staré víno je lepší a vyzrálejší. V podstatě, že hluboké Boží pravdy se skladují ve starších, duchovně vyzrálejších nádobách, že evangelium musí dozrát jako víno, tedy čím starší, tím lepší… Jinými slovy, tento výklad je v naprostém protikladu s naším výkladem.

Všimněte si rozdílného překladu slovesa „pít“. V ekumenickém překladu – *napije* – tedy budoucí čas a v Kralické bibli – *pil* – tedy minulý čas. Aby to bylo ještě zamotanější, Roháček toto sloveso překládá přítomným časem – pije:

- *A nikto, kto **pije** staré, nechce **hneď** nového, lebo hovorí: Staré je lepšie. (Lukáš 5:39)*

Nejsem žádný znalec řečtiny, přesto jsem si dovolil z interlineární řecko-anglické bible a za pomoci Strongovy konkordance s hebrejským a řeckým lexikonem přeložit tento 39. verš takto:

- *Ale [kai] nikdo hned [eutheos] netouží [thelei] po novém poté, co se napil starého, protože říká: ‚Staré je užitečnější [chrestoteros]‘. (Lukáš 5:39)*

Chrestos <Strongovo číslo 5543> znamená lepší ve smyslu užitečnosti a použitelnosti, lépe vyhovuje, hodí se více, je ctnostnější.

Žádný překlad, kromě ekumenického, které v různých jazycích mám, nepoužívá budoucí čas *napije*. Ekumenický překlad také vynechal příslovečné určení času *hned – eutheos,* ve frázi – *nechce hned nové*. Prostě, kdo pije nebo se již napil starého, nechce hned nové. To znamená, že později se nového může, ale nemusí napít. Žádný přirozený člověk, ať žije z mojžíšovské smlouvy, jakéhokoliv přirozeného náboženství, tj. i z ateismu a pije zaběhnuté staré víno, o kterém je přesvědčen, že je to pravé a lepší, nechce hned nové víno, není okamžitě připraven přijmout kalich nové smlouvy zapečetěný Kristovou krví. Obrazy měchů a vína, starých a nových šatů předchází tento kontext:

- *Když potom seděl u stolu v domě, hle, mnoho celníků a jiných hříšníků stolovalo s Ježíšem a jeho učedníky. Farizeové to uviděli a řekli jeho učedníkům: „Jak to, že váš Mistr jí s celníky a hříšníky [starými měchy]?“ On to uslyšel a řekl: „**Lékaře nepotřebují zdraví [narážka na farizejskou sebespravedlnost], ale nemocní [ti, kdo jsou dosud starými měchy]. Jděte a učte se, co to je: „Milosrdenství chci [nové víno], a ne oběť [staré víno]. Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky [staré měchy]**.“ Tehdy k němu přišli Janovi učedníci a ptali se ho: „Jak to, že my a farizeové se postíme, ale tvoji učedníci se nepostí?“ Ježíš jim řekl: „Mohou hosté na svatbě truchlit, dokud je ženich [Ježíš Kristus] s nimi? Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom se budou postit.“ (Matouš 9:10-15)*

Zde jsou v kontrastu staré a nové šaty, staré a nové měchy, staré a nové víno; mojžíšovská první smlouva i nová smlouva milosti Ježíše Krista, přirození i znovuzrození lidé… Ježíš farizeům v podstatě říká, že jsou nezpůsobilí pro evangelium, že do nich nemůže být nalito nové víno nové smlouvy, protože jsou nepružní jako staré měchy.

Nemísitelnost starého a nového

Stará smlouva zobrazuje fyzicky na mnoha místech nemísitelnost fyzických stínů a tím ukazuje na nemísitelnost duchovních skutečností. Izraelský národ byl fyzickým stínem pravého, skutečného duchovního Božího lidu, tj. církve, jenž není určen národností, ale abrahamovským zaslíbením skrze Krista. Navíc, židé měli v opatrování Boží Písmo. Celá stará nebo první smlouva ukazovala a byla stínem a obrazem skutečnosti, jež je Kristus. Židé byli odděleni fyzicky od ostatních národů zákonem, svými zvyky, svátky, tradicí, jídelníčkem, oblečením a celým každodenním životem. Od pohanů byli odděleni už jen takovými předobrazy jako:

- *Dbejte na má nařízení. Když budeš připouštět dobytek, nesmíš křížit dvojí druh. Své pole nebudeš osívat dvojím druhem semene. Nebudeš nosit šaty utkané z dvojího druhu vláken. (Leviticus 19:19)*

To všechno zobrazovalo nemísitelnost toho, co je Boží, a toho co je ďáblovo. Zobrazovalo nemísitelnost nového vína evangelia milosti se starým měchem, se starým nevěřícím srdcem, které doufalo a vkládalo naději pouze do fyzických stínů duchovní skutečnosti, nebo do pohanských bohů. Dnes křesťané smí křížit dobytek, dvojím semenem pole osívají běžně a nosí šaty utkané z nejrůznějších kombinací vláken, protože to všechno byly jen stíny skutečnosti, jejichž nositeli byl izraelský národ. Dnes je ale skutečností Kristus – nové víno, nové smlouvy. Tak jako byli židé odděleni fyzickými stíny a předobrazy od okolního světa a národů, tak jsou i dnes křesťané odděleni od nevě-

řícího světa duchovní skutečností, totiž Kristem. Naplňují se novým vínem nové smlouvy milosti. Zde jsou důkazy:

- *Nenávidí-li vás svět, vězte, že mě nenáviděl dříve než vás. Kdybyste náleželi světu, svět by miloval to, co je jeho.* ***Protože však nejste ze světa****, ale já jsem vás ze světa vyvolil, proto vás svět nenávidí. (Jan 15:18-19)*
- ***My však máme občanství v nebesích****, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. (Filipským 3:20)*
- *Vy však jste „rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu“, abyste hlásali mocné skutky toho,* ***kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla****. (1. Petrův 2:9)*
- *Nedejte se zapřáhnout do cizího jha spolu s nevěřícími! Co má společného spravedlnost s nepravostí? A jaké spolužití* ***světla s temnotou****? (2. Korintským 6:14)*

Jistě, křesťané žijí společně s nevěřícími, ale nemohou být duchovně spojeni s nevěřícím světem, protože nechtějí!

Odkud se berou nové měchy?

Kde se berou? Jak vznikají? Kde nacházíme vznešené nádoby, do kterých může Duch svatý skrze své královské kněžstvo, tj. církev, nalít nové víno Ježíše Krista?

- *Cožpak nemohu naložit s vámi jako ten hrnčíř, dome izraelský? je výrok Hospodinův. Hle,* ***jste v mých rukou jako hlína v rukou hrnčířových****, dome izraelský. (Jeremjáš 18:6)*

Nebo:

- *Snad mi řekneš: „Proč nás tedy Bůh ještě kárá? Může se vůbec někdo vzepřít jeho vůli?“ Člověče, co vlastně jsi, že odmlouváš Bohu? Řekne snad výtvor svému tvůrci: „Proč jsi mě udělal takto?“* ***Nemá snad hrnčíř hlínu ve své moci, aby z téže hroudy udělal jednu nádobu ke vznešeným účelům a druhou ke všedním****? (Římanům 9:19-21)*

Nebo:

- *Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu.* ***Vítr vane, kam chce****, jeho zvuk slyšíš,* ***ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje****. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha. (Jan 3:7-8)*

Přijměte Ježíše Krista, věřte v Jeho oběť, pijte z kalichu nové smlouvy, spolehněte na Jeho milost – a jste nádoby stvořené ke vznešeným účelům, jste novým měchem.

Starý a nový měch – je to jakýsi generační problém?

Naprosto ne! Můžeme mít 20-letý starý měch, který by nesnesl nové víno evangelia a praskl by. Naopak, můžeme mít 80-letý nový měch, který je tak pružný, že jej tlak evangelia neroztrhne.

Co je to tlak evangelia?

Přirozený člověk je neschopen přijmout napětí skutečnosti, že je člověk naprosto duchovně mrtev, a že je tedy jeho znovuzrození způsobeno výhradně a jenom Bohem bez lidského vkladu.

- ***Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás*** *a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo; (Jan 15:16a)*
- *Všechno je mi dáno od mého Otce; a nikdo neví, kdo je Syn, než Otec, ani kdo je Otec, než Syn* ***a ten, komu by to Syn chtěl zjevit****. (Lukáš 10:22)*

Napětí těchto a dalších veršů, tlak nového vína Ježíše Krista, roztrhne každý starý měch, jenž spoléhá na své skutky. Není podstatné, zda jsou mu tyto verše kamenem úrazu nebo bláznovstvím…

Expanduje nové víno v nových nádobách trvale?

Jediná konstanta je změna! Reformátoři měli jedno důležité ponaučení: „Ecclesia semper reformanda“ – Církev se neustále tvární (reformuje). Evangelium se nemění, pravda se nemění, ale naše chápání se mění, především roste. Když Luther objevil a pochopil z milosti Boží verš:

- *Je jasné, že nikdo není před Bohem ospravedlněn na základě zákona,*

neboť čteme: „Spravedlivý bude živ z víry.“ (Galatským 3:11)

stal se novým měchem! A vše bylo pro Luthera jinak! Do nového spravedlivého měchu Duch Boží nalil nové víno nové smlouvy milosti Pána Ježíše Krista. V pravé církvi jsou jen nové měchy s neomezenou pružností, které snesou tlak a napětí vycházející z Boží velikosti a svrchovanosti. Tak odolné měchy mohou být stvořeny jenom Bohem! Takový je nový člověk stvořený z žida i pohana. Církev se posvěcuje, neustále roste, není statická. Nové elastické měchy, jež jsou vlastně Kristovým tělem, neustále expandují důsledkem nekonečně milostivého poznávání evangelia. Čím více víme o Kristu, tím více si uvědomujeme, že o něm nevíme téměř nic. A čím více o něm víme, tím snáze se o něm dovíme ještě více. Být novým měchem naplněným novým vínem milosti je zúročování znalosti Krista, které nebude mít nikdy konce.

Druhá část e-mailu

***** *Co chce Pán Ježíš říct, je, že ani záměna ani směšování zákona s milostí nejsou možné. Jelikož k tomu v průběhu církevních dějin docházelo (učení, že Církev je duchovní Izrael a pokračování Izraele), bylo zničeno křesťanské svědectví i křesťanská radost. Ř 10:4, Žd 7:18-19 hovoří o slabosti a neužitečnosti toho starého, podobně jako staré sukno a staré nádoby jsou nepotřebné. Zákon má usvědčovat hříšníka z hříchu. Není ale životním pravidlem pro křesťana. Chce-li žít křesťan podle zákona, pak se vytrácí radost ze života takového křesťana. Velká myšlenka tedy je změna aiónů, ke které došlo obětí Kristovou.*

Co k tomu mohu dodat? Zase jenom „Amen“. Myslím, že bych byl i přísnější. K větě: *„Chce-li žít křesťan podle zákona, pak se vytrácí radost ze života takového křesťana*“, bych dodal, že jestliže „křesťan“ opravdu v srdci doufá v Zákon, třeba i jen částečně, tj. Kristus plus něco, potom není skutečný křesťan.

(1) Souhlasím, že směšování Zákona s milostí (obyčejně posvěcování církve z desatera) logicky a nevyhnutelně musí vyústit v učení, že Církev je pokračováním Izraele. To je teologie smlouvy. Dodávám ale, že se dispenzacionalismus dopouští ještě větší chyby, když mnohé prvky mojžíšovského zákona, např. chrámové oběti nebo slíbenou novou smlouvu starozákonními proroky, odsouvá do budoucnosti do t.zv. „tisíciletého království“ a církev chápe jen jako „vsuvku“ v historii Izraele! Takhle to popsal John G. Reisinger:

> Jednou ze základních chyb teologie smlouvy i dispenzacionalismu je jejich doktrína církve.
>
> Dispenzacionalismus nevnímá církev jako *skutečné naplnění* slibů daných Abrahamovi a izraelskému národu. Nevěří, že církev je tím skutečným Abrahamovým potomstvem, kterému byla dána ta skutečná zaslíbení. Tento teologický systém vnáší v 1. Mojžíšově 12 do Písma a do Božích záměrů nejednotu, které se už nikdy nezbaví. Izrael a církev od sebe odděluje tak, že je považuje za dvě vždy a naprosto různé skupiny. V dispenzační teologii ve skutečnosti neexistuje nic takového jako „pravý *duchovní* Izrael“ v jakémkoli smyslu.
>
> Teologie smlouvy na druhou stranu nevnímá Kristovo tělo jako něco zcela nově stvořeného Duchem svatým při jeho osobním příchodu. Nevidí, že celá myšlenka tělesného národa je navždy opuštěna a že vzniká něco nového – totiž církev jako duchovní Kristovo tělo (Efezským 2:12-21). Zastáncům teologie smlouvy jejich doktrína církve brání, aby si uvědomili, že mnohé výroky z Pavlova učení by před letnicemi žádný prorok *nikdy* nemohl vyslovit ani napsat. Uveďme si jeden příklad za všechny:

- *… takže se [nám, židovským věřícím] Zákon stal **naším** vychovatelem ke Kristu, **abychom byli** ospravedlněni z víry. Když však přišla víra [věk evangelia], **nejsme** již více podřízeni vychovateli. [Mohl by toto před letnicemi říct třeba David?] Neboť [vy, věřící z pohanů] všichni jste synové Boží [ve smyslu dospělé děti] skrze víru v Kristu Ježíši. Vždyť vy všichni, kteří jste byli **v Krista pokřtěni**, Krista jste oblékli. Již není **Žid** ani **Řek**, již není **otrok** ani **svobodný**, již není **muž** ani **žena**, neboť **vy** všichni [věřící z pohanů] jste **jedno v Kristu Ježíši**. [Mohl by to vyslovit žid, který by žil ve smlouvě, která tyto rozdíly ustanovuje?] A jestliže [vy, věřící z pohanů] jste Kristovi, jste símě Abrahamovo, dědicové podle zaslíbení. [Mohl by toto před Golgotou a před letnicemi říkat žid skupině pohanů?] (Galatským 3:24-29, KMS)*

(2) Nesouhlasím však, že duchovní Izrael a pokračování Izraele je totéž. Církev není pokračováním Izraele. Církev je Kristovo tělo, které si Kristus stvořil až o letnicích. Církev ale je duchovní Izrael, přesněji, Izrael Boží z židů a pohanů. Písmo to říká:

- *Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřižován a já pro svět. Neboť nezáleží na obřezanosti ani neobřezanosti, nýbrž jen na novém stvoření. A všem, kdo se budou řídit tímto pravidlem, **[kai – vskutku] Izraeli Božímu**, pokoj a slitování. (Galatským 6:14-16)*

Řecká spojka *kai* může mít jak spojovací (kopulační), tak hromadící (kumulační) význam. Překládá se jako *„a, i, také, vskutku, ale, totéž…“* V kontextu celého evangelia má toto *kai* spojovací, (kopulační) význam. Spojuje v totéž „chlubící se křížem (církev)“ s „Izraelem Božím“. Kdyby neměla, celá naše teze o nových a starých měších, vínech, šatech, smlouvách, skutků a milosti padá. I kdyby spojka *kai* měla hromadící (kumulační) význam, potom by vedle Církve byl ještě jakýsi Izrael Boží, jenž již došel pokoje a slitování – to ale odmítá i dispenzační teologie. To, že „nové stvoření“ a „chlubící se křížem Pána Ježíše Krista“ je totéž co „Izrael Boží“ potvrzují další verše:

- *Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. **Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo** a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Galatským 3:29)*
- *Ne že by slovo Boží selhalo. Vždyť **ne všichni, kteří jsou z Izraele, jsou Izrael**, ani nejsou všichni dětmi Abrahamovými jen proto, že jsou jeho potomci, nýbrž, z Izáka bude povoláno tvé potomstvo‘, to jest: dětmi Božími nejsou tělesné děti, nýbrž za potomky se považují děti zaslíbené. (Římanům 9:6-8)*

Etnický Izraelita, jenž není v Kristu, není ani Izraelita Boží ani skutečné Abrahamovo dítě. Zaslíbený pohan je obojí!

– pst –

REAKCE POSLUCHAČŮ

* Milý pane Kolegar,

srdečně Vás pozdravujeme i všechny v TWR ze zamrzlých pasek nad Valašskou Polankou. Je sobota ráno a před pár minutami skončil Váš pořad s Pavlem o starých měších. Usedla jsem k psaní, protože jste mi udělali velikou radost. Jsem zatím měchem starým, přestože mi je 27 let, cítím v sobě nějaké prázdno – pan Pavel S. (omlouvám se, ale příjmení jsem si nezapamatovala), to nazval křesťan v uvozovkách. Díky Vašemu pořadu se mi pospojovalo tolik věcí a světýlko ve mně zablikalo silněji… Sobotní posluchačka programu rádia PROGLAS.

* Dobrý den, moji milí,

občas se stane, že má křehká nádoba přeteče a tehdy musím napsat, i když vím, že to opět nebude nic objektivního a tudíž podstatného, či použitel-

ného. Ale musím. Nejprve tedy to obecnější poděkování. Je úžasné sledovat, jak se s léty vaše práce profesionálně proměňuje. Myšleno k lepšímu, samozřejmě. Nejmarkantnější je to asi na redaktorech. Snad největší úctu vzdáváme se ženou Kateřině Hodecové, u které už máme takřka stoprocentní jistotu, že ať bude mít ve studiu jako hosta kohokoli, bude to až na dřeň. Tedy žádná společenská konverzace „o počasí“ ani dva paralelní monology. A to mě baví… Tentokrát bych ale ještě rád jmenovitě vyzdvihl Vlastimila Kolegara. Promiňte, Vlastíku, že to nebude ani tak za váš moderátorský výkon, jako spíš za – jak to nazvat – odvahu? Nápad? Víte, zdá se mi, že s otevřenou konfrontací dvou různých pohledů na věc se posluchač ve vašem vysílání moc nesetkává, ale právě ve Vaší poslední sobotní vlně na Proglasu tomu bylo jinak. Dle mého je to úžasné přivádět člověka k přemýšlení – a nejen k pouhému přijímání nebo dokonce opakování. Je přece úžasné přivádět ostatní k doptávání se po Boží vůli a tím nutně i k prosbám o Ducha svatého a jeho dar rozpoznávání a vidění věcí v souvislostech. Ano, mluvím o Vašem pořadu s hostem Pavlem Steigerem. A tou vyřčenou (jistě došlo i k mnohé nevyřčené), ale tou vyřčenou konfrontací byly dva různé, až zdánlivě protichůdné výklady téhož biblického textu, které v pořadu zazněly. Přemýšlel jsem o tom a napadlo mě, že pravdu vlastně měli oba – Steiger i Kvasnička. Jen jeden mluvil o spáse a druhý o praktickém životě církve. Jak úžasná musí ta moudrost a moc Ježíše Krista být, že nám ukazuje věci až tak mnohovrstevnatě! Děkuju, pane Kolegare. Za odvahu k překročení jistých „tabu“ a také děkuji za to milé rozloučení: … Pořad připravili tvůrci z TWR, kteří se hlásí – ne k nekatolickým církvím ale – ke Kristu! Vtipné a moudré. A přitom ne zlé.

Jaroslav Matějovský – váš odposlouchávač na Proglasu, ČRo Plzeň, na SV a ve čtvrtek i KV. (P.S. Co satelit?)

SATELITNÍ VYSÍLÁNÍ

Posluchači vysílání TWR CZ i SK jsou dobře informováni a projektu satelitního vysílání. Poslední vydání časopisu Anténa popisuje několikaleté přípravy, které projektu předcházely.

Naše spolupráce s TWR začala v r. 1986 a mnozí posluchači si ještě pamatují pořady Pavla z Jakarty a ještě dnes nás někteří zdraví pozdravem „Zdař Bůh“. Od roku 1992 jsme spolupracovali v rámci HCJB. Tvorba rozhlasových pořadů kvetla i živořila, podle toho, jak se měnily vysílače, frekvence a možnosti vysílání. Obě naše misijní organizace (HCJB a TWR) mají společný cíl a to je přinášet Boží slovo prostřednictvím rozhlasového vysílání. Je řada projektů mezinárodního vysílání, na kterých spolupracovaly, spolupracují a věříme, že v budoucnu budou spolupracovat. Před několika lety jsme začali společně „snít“ o možnostech satelitního vysílaní a další spolupráce. Vypisovat naděje a zklamání, smíšené pocity a jednotlivé kroky, by vydalo na mnoho stránek. Není tajemstvím, že satelitní projekt je nejen o modlitbách a řešení nejrůznějších technických a právních požadavků, ale také o finančním zajištění. Regionální kancelář HCJB-CZ požádala o technickou pomoc zřízení studia a odbavovacího pracoviště. Nakonec se tato alternativa ukázala jako nepraktické řešení především kvůli homologizačním požadavkům. Podle technické dokumentace jsme věděli, že nabízená pomoc má hodnotu jednoho milionu korun. Byla doba, kdy už jsme mysleli, že svůj úmysl nebudeme moci splnit. V prosinci přišla vytoužená zpráva a svému závazku můžeme dostát. Radujeme se, že HCJB World Radio již podpořilo zahájení a provoz křesťanského vysílání v Polsku, v Rumunsku, v Rusku a nyní i u nás. Naše pracovnice Gabi Lauková již dva roky digitalizuje archivní nahrávky, které jsme odvysílali během posledních deseti let. Každý den máme zajištěnu hodinu vysílání.

Děkujeme Pánu, že konečně budeme mít dostatek vysílacího času, aby mohly být zařazeny pořady, které mají spíše vyučovací charakter.

Pokud nemáte prosincovou Anténu a chcete vědět více, napište na adresu: TWR *P.O. Box 96, 656 96 Brno*

Každou sobotu ráno v 7:30 můžete poslouchat na Proglasu vysílání TWR. Další informace najdete na www.twr.cz

BŘEMENO PROROCKÉ HOREČKY

Eschatologie je nejobtížnější a nejméně sjednocené odvětví teologie. Existují čtyři hlavní eschatologické směry a všechny samy v sobě obsahují mnoho odstínů a variant. Eschatologie vždy ovlivňuje a buduje celou teologickou soustavu. V podstatě můžeme říci, že hlavním vodítkem každého systému, je vztah mezi Starým a Novým zákonem – vztah mezi židy a církví. Eschatologie je to poslední, co by mělo křesťany rozdělovat, protože právě v této oblasti každý, bez výjimky, hýčká svou jistou a oblíbenou herezi, ZOD nevyjímaje. I my máme určité výhrady k několika bodům v následujícím článku. Věříme však, že modlitbou, naplněním Duchem Božím a pečlivým studiem Písma, nás rozličnost všech eschatologických pohledů obohatí tak, že se naše chápání budoucích věcí bude ubírat směrem k účinnému zdůrazňování Krista – a proto nevyhnutelně i jeho těla.

– ZOD –

Martin Luther King Jr. kdysi prohlásil: „Mám sen“. Poté, co jsem přečetl mnoho příspěvků z různých chatů, časopisů, knih a internetových článků, které vyjadřovaly znepokojení kvůli věcem jako jsou implantace mikročipů, centrální počítač v Belgii, ztotožnění Antikrista s Henry Kissingerem nebo Arnoldem Swartzeneggerem, znameními na čele atd., atd. na mě doléhá břemeno. Mám bolest v duši, když vidím, jak lidé s dobrými úmysly jsou vzrušováni tím, že tráví čas představami, jak se v novinových titulcích a současných událostech naplňují biblická proroctví. Samozřejmě, že dnes jsme blíž konce než jsme byli včera. To není ani třeba říkat. Došel jsem ale k přesvědčení, že něco není v pořádku, když jsou lidé skálopevně přesvědčeni, že žijí v době posledních dnů konce světa a že jejich pohled je naprosto správný, zatímco pohledy všech ostatních jsou podezřelé a chybné. Vyznám několik myšlenek, které mě trápí.

Nemám zájem bránit nějakou neměnnou církevně stranickou linii. Jsem otevřený tomu poučit se od ostatních bratří. Neprovedu žádný detailní výklad biblických pasáží. Jen se s vámi podělím o svoje nitro a pochybnosti o správnosti jistoty v naší kultuře rozšířené posedlosti výkladů proroctví. Věřím, že mnoho lidí je oklamáno horlivostí spojenou s takovými fenomény jako je série knih „Left Behind“ („Ponecháni na pospas“ – příběh posledních dnů), takže mým úmyslem je upozornit na několik oblastí, které je třeba pečlivě zhodnotit.

Je mi 58 let a o otázkách proroctví přemýšlím od roku 1965, když jsem patřil k baptistické církvi Faith Baptist Church v Kalifornii, jejímž vedoucím byl Roland Rasmussen. V roce 1978 byla moje kniha, „Dispensationalism: A Reformed Inquiry Into Its Leading Figures & Features“ („Dispensionalismus: Reformovaný průzkum jeho hlavních postav a rysů“) publikována nakladatelstvím Presbyterian & Reformed. V současnosti je k dispozici na několika webových stránkách.

Kdybychom měli sestavit řekněme 50 dogmatických výroků o budoucích událostech, které vyřkli učitelé bible mezi rokem 1830 a 1900, zjistili bychom, že se všichni mýlili. Podle jejich předpovědí se nic nevyplnilo. Kdybychom vzali dalších 50 takových tvrzení z období 1920-2000, došli bychom ke stejnému závěru – čas prokázal jejich nepravost. Hal Lindsey a další v pod-

statě předpovídali, že Ježíš se vrátí během jedné generace (40 let) po vzniku Izraele jako státu v r. 1948. Rok 1988 přišel a odešel a Ježíš se ještě nevrátil. Jeden starší bratr mi v roce 1957 řekl, že slyšel nějakého pastora říkat: „V prorockém časovém rozvrhu je právě 11:59:59.“ Co by říkal teď, když uběhlo 46 let a konec nepřišel? V roce 1979 Jack Van Impe řekl: „Vytržení je blízko, je za dveřmi.“ Bylo nemálo lidí, kteří si byli jisti, že americká invaze do Iráku podpálí zápalnou šňůru posledního hrozícího ohňostroje. Pravdou je, že pokud dějiny budou pokračovat dalších 50 až 100 let, veškerý prorocký humbuk stylu „konec je blízko“, který se odehrává nyní, bude vypadat stejně hloupě a falešně, jako veškeré minulé prorocké promluvy od roku 1830. Po léta se o Rusku říkalo, že to bude ten velký národ, který vpadne do Izraele. Když se v roce 1991 SSSR rozpadl, předpovědi musely být znovu revidovány. Když říkáte, „Dějiny prostě nemohou trvat dalších 50 až 100 let“, stojíte na velice nejisté půdě. Ani vy ani já nevíme, co přinese další den nebo kolik dní před námi ještě leží. Všichni mají sklon myslet si, že jsou poslední generací, ale dosud se všichni mýlili. Samozřejmě, že budou ti „živí, kteří se toho dočkáme“, až se Ježíš vrátí, ale je víc než pravděpodobné, že si nebudou před tou veledůležitou chvílí myslet: „Jsme to určitě my, o kterých mluví 1. Tesalonickým 4:17.“ Myslím, že všichni potřebujeme notnou dávku pokory a opatrnosti, když zvídavě hledíme do budoucnosti.

Někteří z vás upozorňují na to, že v raných dobách po apoštolech existovali premilenialisté, a to je pravda. Musíme ale zdůraznit, že nikdo z těch raných otců netvrdil, že Bůh má dva plány – pozemský pro Izrael a nebeský pro církev. Tento názor se objevil zhruba až kolem roku 1830. Charles Ryrie v publikaci „Dispensationalism Today“ („Dispensionalismus dnes“) řekl, že na učení o dvou administracích stojí celá dispensionalistická teologie. Pravda je taková, že mezi premilenialisty před rokem 1830 a těmi po něm je značná propast. Současní dispensionalisté si nemohou opodstatněně nárokovat návaznost a původ historického premilenialismu ze dvou zásadních důvodů. Doktrína o vytržení předpokládá teorii o dvou účelech – Bůh nemůže pokračovat s Jeho pozemským plánem pro Izrael, dokud nejdřív neodstraní církev.

Podle dispenzačního učení se zdá, že Ježíšova prorocká slova, *„Nezůstane z nich kámen na kameni, všechno bude rozmetáno“ (Marek 13:2)*, byla v roce 70 po Kr. naplněna jen částečně a že o více než 2000 let později stále čekají na své úplné naplnění. Tak to nemůže být! Byla doslovně naplněna v roce 70 po Kr. Josephus jako očitý svědek vypráví o naprostém zničení Jeruzalém a chrámu. Říká: „Válka vymazala jakoukoli stopu po kráse, a nikdo, kdo to místo dříve znal a náhle do něj přišel, by ho nepoznal, protože i kdyby už tam byl, stále by to město hledal“ (vlastní překlad z War, VI:8, Cornfeld trans.) Židovské rodokmeny byly zničeny, takže nyní žádný žid nemůže s Pavlem říct, že je *„z pokolení Benjamínova“*. Židé se nemohli vrátit na místo, kde býval Jeruzalém, po dobu asi 200 let po roce 70 po Kr. Město bylo naprosto opuštěné, když ho Římané po mnoho let po roce 70 po Kr. vykrádali a plenili. Ježíš řekl: *„… aby tomuto pokolení byla připočtena vina za krev všech proroků prolitou od založení světa, od krve Ábelovy až po krev Zachariáše, který zahynul mezi oltářem a svatyní. Ano, pravím vám, tomuto pokolení bude přičtena vina“ (Lukáš 11:50-51)*. Namítat, že oddíly Matouš 24:2, Marek 13:2 a Lukáš 21:6 nebyly zcela naplněny v událostech prvního století a tvrdit, že čekají na další naplnění o více než 2000 let později znamená pokroutit bibli k nepoznání. Tvrzení, že berete Písmo doslovně neobstojí. Proč se vyhýbáte Ježíšově *„tomuto pokolení“*? Je to proto, že naplnění v prvním století neodpovídá dispenzačnímu prorockému scénáři?

Učení, že dnešní Zeď nářků v Jeruzalémě je součástí Herodova chrámu je neopodstatněné hned z několika důvodů. Za prvé, dotyčné kameny jsou součástí Antonia, římské stavby, a ne chrámu. Ježíš řekl, *„všechno bude rozmetáno“*, takže chrámové kameny byly v roce 70 po Kr. srovnány se zemí, jak Ježíš předpověděl. Nynější Zeď nářků není součástí Herodova chrámu. Za druhé, Zeď nářků je na západní straně, takže modlitebníci jsou otočeni k východu. Měli by ale vědět lépe co a jak. Ve Starém zákoně probíhala bohoslužba ve Stánku a v chrámu vždy z východu směrem na západ. Kněží byli otočeni na západ ke svatyni. Za třetí, současná Omarova mešita („Dome of the Rock“) nemůže být na místě Herodova chrámu. Chrám byl umístěn asi 1200 stop (366 metrů) jižně od Omarovy mešity. Ta je umístěna tam, kde bývalo pro židy „nečisté“ místo v pevnosti Antonia, kterou Herod postavil, aby se zavděčil Římu. Chrámovými pozemky protékala živá voda z pramene Gíchónu. Jestliže Chrám byl tam, kde je nyní Omarova mešita, přítomnost potoka by tím byla znemožněna. Tyto záležitosti, a mnoho dalších důležitých bodů, jsou zdokumentovány v knihách Ernesta L. Martina „The Temples that Jerusalem Forgot“ (Chrámy, které Jeruzalém zapomněl, ASK 2000, 486 stran) a „Secrets of Golgotha: The Lost History of Jesus' Crucifixion“ („Tajemství Golgoty: Ztracené dějiny Ježíšova ukřižování“, ASK, 1996, 464 stran). Všechno to samozřejmě ukazuje, jak marný a scestný je rozruch o tom, že budoucí židovský chrám nahradí Omarovu mešitu. Uvažují o chrámu, který by stál na špatném místě! Ještě k tomu se odvažují oživit zastaralé starozákonní stíny pro budoucnost, zatímco skutečnost se odehrála již v minulosti – Kristus řekl, že Jeho tělo je chrám, který bude znovu postaven a že Jeho tělo, církev – ekklesia, je chrámem, který je budován ve věku evangelia (Jan 2:19-22; Efezským 2:21).

Vypadá to tak, že teorie vytržení staví současné a budoucí židy do pozice, ve které v každém případě prohrají. Jejich návrat do Izraele počínaje rokem 1948 je viděn jako naplnění proroctví. Co ale čeká židy v období velikého soužení po vytržení církve podle dispensionalistické interpretace oddílu Zacharjáše 13:8-9? Dvě třetiny z nich budou vyhlazeny. Na základě velikosti současné izraelské populace by dvě třetiny znamenaly asi tři miliony mrtvých. Proč je dnešní premilenialisté nenabádají k odchodu ze země, aby se tak vyhnuli přicházejícímu krveprolití? Odpověď je jednoduchá. Aby skrze vytržení církve přišlo požehnání, musí být izraelská země zalidněna těmi, kteří budou čelit prorocky předpovězenému masovému vyhlazení. Takže podle dnešních odborníků na proroctví z každých tří lidí, kteří se vrátí do své domoviny, dva budou zavražděni za těch nejhorších okolností během velkého soužení. Není divu, že tato trapná stránka premilenialní eschatologie není příliš šířena na veřejnosti (srovnej Gary North, „Fundamentalism's Bloody Homeland for Jews,“ (Fundamentalistická krvavá domovina Židů):
www.LewRockwell.com/north/north222.html;
Don Preston, „Israel: 1948 Countdown to Nowhere,“ 2003, 47 stran).

V minulosti jsem uvedl určitý materiál z práce Boba Emeryho „Evening in Ephesus: The Revelation of Jesus Christ“ („Večer v Efezu: Zjevení Ježíše Krista“), ve které uvedl, že číslo „666“ bylo naplněno v osobě Nera: Použitím číselné hodnoty za každé písmeno Nerova jména bylo pro křesťany v celé říši snadné pochopit, že on byl šelmou. *„Zde je moudrost. Kdo má rozum, ať spočte číslo té šelmy; neboť je to číslo člověka. Jeho číslo je šest set šedesát šest“ – NBK (str. 83)*. Podle mě toto dává mnohem větší smysl než neplodné teorie, které se řadu let snaží ztotožnit číslo 666 z různými vládci či kulturními úkazy. Naplnění čísla 666 v Nerovi dává smysl také proto, že když bylo

napsáno Zjevení, chrám ještě stál (Zjevení 11:1-2) – *„změř Boží chrám… protože byl vydán pohanům; ti budou pustošit svaté město po dvaačtyřicet měsíců."* „Po dvaačtyřicet měsíců", poznamenává Emery, „od jara 67 po Kr. do konce léta roku 70 po Kr., pohané skutečně šlapali po Jeruzalému" (str. 67). Zdá se přirozené vidět podstatu Janových vizí ve spojitosti s událostmi prvního století, ne ve spojitosti s událostmi oddělenými víc než dvěma tisíci let. Zjevení se zabývá především věcmi, které mají přijít brzy, ne věcmi, o kterých je třeba spekulovat o 2000 let později (srovnej Jay Adams, „The Time is At Hand: Prophecy & The Book of Revelation," Timeless Texts, 2000, 138 stran).

Jedním z nosných pilířů eschatologie, kdy Bůh má dva plány – pozemský pro Izrael a nebeský pro církev – je myšlenka, že 70 týdnů Daniele na sebe nenavazuje. Předpokládají, že prvních 69 týdnů jde za sebou, potom nastává věk církve mezi 69. a 70. týdnem. Církev je tedy mezerou, vsuvkou, která již trvá 2000 let, ale ještě není u konce. Po vytržení církve, říkají, se Bůh vrátí ke svému pozemskému plánu s Izraelem, a začne Danielův sedmdesátý týden. Zda tyto týdny jdou po sobě nebo nejdou, není nedůležité, jelikož výklady, které z toho vyplývají, jsou si vzdálené jako je východ od západu. V pohledu 69-mezera-70, antikrist v 70. týdnu uzavírá smlouvu s Izraelem. Když je 70 týdnů viděno spojitě, 70. týden přivádí dějiny ke Kristovu působení, jenž uzavírá s mnohými smlouvu o spasení. Tento pohled je soustředěn na Krista; ten druhý se soustředí na Antikrista. Je přirozené brát Danielovo proroctví tak, že 70 týdnů jde po sobě a sedmdesátý týden vrcholí v Ježíši Kristu. Při druhém pohledu je třeba mít při čtení daného textu určité předpoklady. (srovnej Jay Adams & Milton Fisher, „The Time of The End: Daniel's Prophecy Reclaimed," Timeless Texts, 2000, 120 stran.). Jestliže období 70 týdnů bylo ukončeno v prvním století, pak se pilíře prorockého schématu, (které vyjadřuje řetězec jmen jeho autorů) Darby - Scofield - Chafer - Ryrie - Walvoord - Van Impe - Lindsey - LaHaye, zhroutí.

Nyní se autor tohoto článku obrací k účastníkům Eeschatologické konference 2003, v Taylors Falls, Minnesotta, na které přednesli své pojednání 2 částeční preteristé, 2 úplní preteristé, 1 novo-úplný preterista, 1 futurista, 1 pre-milenialista, 1 post-milenialista, a 2 a-milenialisté. Kéž by podobné výměny pohledů byly pořádány i v Evropě. (poznámka redakce ZODu)

Deane, jak jsem ti řekl víc než před rokem, myslím si, že tvoje práce: „Amillenialism: The Most Pervasive Heresy in History" (Amilenialismus: Nejrozšířenější hereze v dějinách) ani trochu nedokazuje, že jsi prostudoval nejreprezentativnější vyjádření toho pohledu. Když byla tvoje práce čtena na naší konferenci, přítomní amilenialisté dali najevo svůj pocit, že jsi jejich pozici nepopsal správně. Divili se, koho to vůbec popisuješ. Neuvedl jsi žádnou dokumentaci toho, odkud jsi získal informace o amilenialistickém pohledu. Některé z klíčových knih, které představují amilenialistický pohled, jsou tyto: „The Bible & the Future" (Bible & budoucnost); Eerdmans; srovnej: **www.graceonlinelibrary.org/theology** for Hoekema's „Amillenialism – Part 1"; William Cox, „Amillennialism Today" (Presbyterian & Reformed), Floyd Hamilton, „The Basis of Millennial Faith" (Eerdmans), William Hendriksen, „More Than Conquerors" (Baker) a Leon Morris, „The Revelation of St. John" (Eerdmans).

Tyto zdroje nejsou karikaturou amilenialismu, jak jsi ji načrtl ve své práci.

Dále si, Deane, myslím, že zacházíš hodně daleko, když tvrdíš, že u Dana nic nesvědčí o tom, že by byl bratr v Kristu, protože zastává preteristický pohled. Vždyť jsi se s ním nikdy ani neviděl. Já ano, a i když nesouhlasím s jeho celkovým náhledem na proroctví,

nemám žádný důvod myslet si, že jeho víra v Krista je podezřelá. Spasení se dostává těm, kteří důvěřují pouze v Kristovy zásluhy a nemají žádnou důvěru ve vlastní tělo. Lidé mohou zastávat různé mileniální pohledy a přitom mít účast na spasení z pouhé milosti. Vybízím Tě, abys promyslel Danovo negativní hodnocení ve světle Římanům 15:7. Ohledně eschatologie nesouhlasím s Tebou ani s Danem, ale upřímně, zdá se mi, že Dan bere Písmo stejně vážně jako ty. V mnoha případech to vypadá, že přijímá Boží Slovo tak jak je, víc než ty.

Skličuje mě to, že u mnoha premilenialistů *(dispenzacionalistů, pozn. ZOD)* to v praxi dopadá tak, že se jejich pozornost soustředí na Izrael místo na Krista. Tuto skutečnost např. ilustruje kniha Charlese Feinberga „Israel: At the Center of History & Revelation“ („Izrael: Ve středu dějin a zjevení“) (Multnomah, 1980). Bůh nemá dva oddělené plány, jeden pro Izrael a jeden pro církev. Má jeden věčný plán, který směřuje k Ježíši Kristu (Efezským 3: 11). Kniha Adrio Koniga „The Eclipse of Christ in Eschatology“ (Zastínění Krista v eschatologii) je úžasným protilékem na populární izraelocentrickou mentalitu. Poselství Steve Templa na Eschatologické konferenci Searching Together (Společné hledání) v roce 2003, které nazval „Christ: The Center of Eschatology“ („Kristus: Středobod eschatologie“) byl skvělým sdělením toho, jak zklamal Adam, jak zklamal Izrael, ale jak v Kristu jsou všechna Otcova zaslíbení evangelia Ano a Amen. Písmo neříká, „Líbejte Izrael“, ale *„Líbejte syna, ať se nerozhněvá, ať na cestě nezhynete, jestliže jen málo vzplane hněvem“ (Žalm 2:12)*. Bůh vskutku může mít se židy do budoucna své úmysly, ale ty budou spojeny s evangelijním naroubováním do olivového stromu, ne s nějakým domnělým zvláštním plánem (až bude církev odstraněna z průběhu dějin), který přinese další chrám a zvířecí oběti.

Zjevení 20 je používáno jako rámec pro tisícileté období soustředěné na Izrael zde na zemi, které přijde po vytržení církve a po období velkého soužení. Dalším jevem během tohoto domnělého tisíciletí má být to, že na zemi budou žít oslavení, nesmrtelní svatí společně se smrtelnými hříšnými lidmi. Jde o dobu neuvěřitelného materiálního bohatství a rozmnožování, kdy se narození lidé budou dožívat velmi vysokého věku. Zdá se však, že když si prostě přečtete Zjevení 20 bez všeho do textu napěchovaného balastu, nikdy byste nedošli k takovémuto obrazu. Chci položit několik otázek. Pokud bude Satan zničen září Kristova příchodu (2. Tesalonickým 1), jak může být svázán po dobu tisíce let po této události? Pokud dějiny skončí při Jeho slavném příchodu (2. Tesalonickým 1), co by to potom mělo za smysl, že Satan už nebude klamat národy. Jsou mučedníci, kteří žijí a vládnou s Kristem po tisíc let nad zemí nebo na ní? Kde je ve Zjevení 20 nějaký důraz na Izrael nebo zmínka o něm? Nevypadá to tak, že obrazy vykreslené ve Zjevení 20 směřují víc k nebi než k zemi? Až se Kristus vrátí, nebude už žádné prokletí a žádný hřích. Proto myšlenka, že po Jeho slavném návratu bude ďábel působit *(na konci, pozn. ZODu)* v tisíciletí, ve kterém zůstává hřích, je názorem, který je třeba dlouze a důkladně hodnotit.

Jeví se mi to tak, že prorocký dogmatismus od roku 1948, který říká, že Kristus se vrátí za našich dní, zadělává na zklamání a deziluzi (srovnej L. Festinger, et al., „When Prophecy Fails: A Social-Psychological Study of a Modern Group that Predicted the Destruction of the World,“ Harper, 1964, 253pp). Jeden muž z našeho shromáždění nedávno dostal nevyžádanou reklamu klubu “Left Behind Prophecy Club“ („Klub proroctví ponechaných na pospas“), který slibuje za měsíční poplatek „hloubkovou analýzu zpráv ve světle proroctví o posledních dnech“, kterou poskytuje LaHaye, Jenkins a Hitchcock,

„aby vám pomohli vidět a vykládat znamení doby“. Bezpochyby získají mnoho platících zákazníků, kteří se budou živit těmito spekulacemi. Paul L. Maier v novém románu „More Than a Skeleton“ („Víc než jen kostra“) (Thomas Nelson, 2003) ukazuje chyby v předpovědích posledních dnů. Poznamenává: „Věřím, že jádro evangelia je nahrazováno přehnaným důrazem na proroctví, které odrazuje vážné hledání víry. Bojím se, že jejich příliš doslovné výklady symbolických částí bible může lidi uvrhnout v paniku nebo deziluzi, až se tato ‚proroctví‘ nenaplní.“ Je dost premilenialistů, které znepokojují detaily Lindseyovy a LaHayeovy vize budoucnosti. Skutečností ovšem zůstává, že základní obrysy jejich eschatologie (vytržení, soužení, tisíciletí, atd.) zůstávají stejné.

Hal Lindsey v roce 1981 prohlásil: „Bez výhrad věřím, že jsme generací, která spatří konec současného světa a návrat Ježíše Krista“. Načež citoval Ježíše z Matouše 24:34: *„Amen, pravím vám, že nepomine toto pokolení, než se to všechno stane.“* Ale pokolení, o kterém Ježíš mluvil, bylo to, jehož byl součástí – ne to o 2000 let později – tak jak naznačují jeho slova učedníkům: *„Když pak uvidíte, znesvěcující ohavnost‘, o níž je řeč u proroka Daniele, jak stojí na místě svatém – kdo čteš, rozuměj – tehdy ti, kdo jsou v Judsku, ať uprchnou do hor…“* Ježíš v předpovědi roku 70, řekl o chrámu, *„Amen, pravím vám, že tu nezůstane kámen na kameni, všecko bude rozmetáno“ (Matouš 24:2).*

Učit, že naše pokolení bude určitě naživu při Ježíšově příchodu a vykládat současné události knihou Zjevení, je marným a příliš sebejistým počinem lidí s dobrými úmysly (a některých podvodníků). Keith řekl, že „pouze duchovně slepí nevidí tyto věci (jak se naplňují za našich dnů)“. Já bych skromně navrhl, že ti, co si myslí, že vidí do budoucnosti, mohou být ve skutečnosti těmi, kteří jsou v tomto ohledu postiženi slepotou.

Pravdou je, že všichni se pravděpodobně v něčem mýlíme v naší koncepci budoucnosti. Co se skutečně stane, přesahuje všechno, k čemu naše omezená mysl může dojít. Co má Bůh v úmyslu, to se stane, ať jsou naše názory a vize jakékoliv. Myslím, že je pro nás proto důležité ujistit se, že se soustředíme na to, o čem víme, že je to pravda. Ježíšovi jde o to, abychom se postarali o potřebné v různých situacích, zatímco čekáme na Jeho návrat (Matouš 25:31-46).

Děkuji všem za zvážení mých výhrad a pochybností, které se týkají současného prorockého blouznění.

– Jon Zens –, 1. prosince 2003

NEVIDITELNÝ PŘÍCHOD A SKRYTÉ VYTRŽENÍ

V září 1830 se objevila myšlenka dvojího návratu Krista v publikaci „Ranní stráž“ skotského kazatele Edwarda Irwinga (1792-1834). Někteří znalci se domnívají, že byl inspirován knihou Příchod Mesiáše ve slávě a majestátu, kterou napsal španělský jezuita Manuel Lacunza (The Comming of Messiah in Glory and Majesty, London: přeložena Irwingem v r. 1827; John L. Bray, The origin of the Pre-tribulation Rapture Teaching, 1982). Papež Leo XII. tuto publikaci zakázal, protože podle Lacunzy dravá šelma ve Zjevení 13 představuje kněžství katolické církve.

Další osoba, která do jisté míry ovlivnila Irwinga byla mladá dívka Margaret McDonaldová, která měla na jaře r. 1830 prorockou promluvu, kdy hovořila o tom, že Kristův příchod uvidí jen ti, kterým budou duchovně otevřeny oči. McDonaldová rozeslala ručně psanou vizi významným vůdčím křesťanským osobnostem tehdejší doby.

Církev po staletí věřila ve slavný a viditelný druhý příchod Krista, ale myšlenka, že přijde neviditelně, aby uchvátil v oblacích ty, kteří budou duchovně živi, byla do té doby neznámá. McDo-

naldová hovořila o nadcházející velké zkoušce církve. Odtud se učení o neviditelném příchodu rozšířilo mezi Plymouthské bratry a dál. Dále je rozvinul Darby, tento brilantní a velice vzdělaný muž, jehož dílo s biblickou tematikou obsahuje 30 svazků o 600 stranách každý, včetně překladů bible s komentářem se stal v r. 1825 ordinovaným starším v Anglikánské církvi. Darby navštívil USA šestkrát a později se stal vůdcem Plymouthských bratří. Neviditelný příchod a vytržení bylo představeno v USA v letech 1860-1870. Další významnou osobností, která se týká rozmachu dispenzačního hnutí byl Cyrus Ingerson Scofield (1843-1921) a Scofieldova referenční bible.

Ralph Woodrow:
„The Secret Rapture, Is it Scriptual?“
ralphwoodrow@earthlink.net,
http://www.ralphwoodrow.org

Čtenářům ZODu, kterým se v minulosti, případně i dnes, dostane do ruky kniha „Zápas o duši“ z pera Pavla Steigera, který do r. 1995 sdílel pre-mileniální a pre-tribulační pohled našich dispenzačních bratří, se omlouváme. Případné čtenáře, kteří se s ní setkají upozorňujeme, že se autor s výkladem budoucích událostí (prostřední část knihy) rozešel. Nyní jistě chápete, proč ji dále nešíříme. Věříme, že Pán může použít všechny upřímně míněné chyby ke svému cíli. Autor sám byl osloven výkladem proroctví v knize Hala Lindseyho, ke které má dnes výhrady. Nic z interpretace proroctví a klíčových událostí minulých desetiletí se nenaplnilo. Byla to však první kniha, která mu představila pravou podstatu biblické spásy milostí. Rovněž se omlouváme za několik článků, které na toto téma v minulosti v ZODu vyšly. Tuto fázi osobního křesťanského zrání napravujeme návratem k „novosmluvnímu reformovanému baptistickému“ učení, které se nepřetržitě dále reformuje.

– pst –

NA TÉMA ČIPY

V r. 1996 jsme v ZODu otiskli článek Pozitivní identifikace. Dnes se spíše ztotožňujeme s názory, že znamení šelmy v podobě čipů patří do světa křesťanských spekulací.

V Bratrské rodině 3/2003 jsem se ke svému nemalému znepokojení dočetl, že jsem hlasatelem fatalismu. Tak alespoň usuzuje Adam Gamrot v reakci na můj dřívější článek „Zjevení pro každý čas“. Tuto interpretaci ovšem musím co nejrozhodněji popřít – hovořil jsem pouze o tom, že právě „prorocký“ přístup, tj. ten přístup, který považuje Zjevení za jízdní řád budoucích událostí, je fatalistický (cituji ze svého článku: „Ostatně, pokud by měli tito „proroci“ pravdu a čipy byly znamením ďáblovým, šelmu by peticí či přednáškou zastavili pouze stěží, neboť podle „prorockého“ výkladu je běh dějin dán – co se má stát, to se stane!“

Je samozřejmé, že náš život je do velké míry „osudově“ určen (např. si nemůžeme vybrat místo ani čas svého zrození, své rodiče…), ale tím ještě není popřeno to, co je nazýváno svobodou vůle. Na tom, že by křesťan měl čelit zlu, se tedy s panem Gamrotem jistě shodnu. Znovu bych se ovšem bránil démonizování čipů, a proto uvádím ještě několik poznámek:

1) Implantace čipů, pokud je mi alespoň známo, byla provedena pouze experimentálně u nemocných v USA, kteří s tímto výkonem souhlasili. Záměrem byla možnost lepšího lékařského dohledu.

2) Podle mého názoru nehrozí masivní rozšíření této „technologie“, rozhodně nemůže být řeč o tom, že by implantace čipů nahradila občanské průkazy. Zvláště v USA existuje velká právní citlivost ohledně zásahu do vlastního těla, což se ukazuje např. podepisováním souhlasu před různými vyšetřeními a operacemi (podobně je tomu i v České republice).

3) Zneužití moderních technologií jistě hrozí, ale nepřináší také celou řadu pozitiv? Není to tak dávno, kdy byla zachráněna dívka, jež chtěla spáchat sebevraždu, jen díky tomu, že byl zaměřen její mobilní telefon.

4) Neznamená již občanský průkaz, rodné číslo atd., že jsme v jistém smyslu „označkováni jako dobytek“, jak píše Adam Gamrot o možném zavedení čipů? A přece víme, že by se dnešní stát obešel bez této „kartičky“ jen stěží.

5) Líčení odpadnutí na konci času je spjato nejen s přijetím znamení, ale také s uctíváním šelmy. Ačkoliv chápu obavy z toho, že by člověk mohl být kdekoliv a kdykoliv nedobrovolně kontrolován, potenciální implantaci čipů – jak jsem již uvedl, nevěřím, že by někdy došlo k plošné realizaci tohoto implantování – nelze ztotožnit s odpadnutím od Boha. Znamená to směšování „vnější“ a „vnitřní“ svobody, v praxi tedy, že ten, kdo je např. ve vězení – tedy absolutně kontrolován a bez „vnější“ svobody – odpadá od Boha, tedy ztrácí svobodu „vnitřní“. Spekulace o tom, že implantace (pod kůži!) mohou ovlivnit chování člověka jsou, alespoň v míře, jak se v této souvislosti předpokládá, absurdní.

– Jan Zámečník –
Bratrská rodina Duben 2003

BĚH POZPÁTKU

Kdyby chtěl někdo zkoumat Boží soudy během posledních sto padesáti let, co by asi objevil? Jinými slovy, kdybychom udělali seznam, jakým způsobem Bůh trestal lid smlouvy za jejich neposlušnost, jaké specifické kletby bychom objevili? Ačkoliv Boží soud může (a zřejmě bude) ještě horší, než události v minulých století křesťanství, určitě polovina bude uvádět soudy, ne požehnání.

Skrze neposlušnost je církev zamořena projevy liberalismu, anti-intelektualismu, feminismu, emocionalismu, atd. A co více, můžeme říct, že církev opustila svoji první lásku a zpronevěřila se svému původnímu poslání.

Pokud se v církvi neobjeví pokání, nemůžeme očekávat, že Bůh obnoví požehnání Jeho lidu. Hříchy budou církev sužovat dál. Podívejme se na pět historických trendů církve, které napovídají, proč Bůh projevuje nelibost:

První trend:
Pesimismus:

Myšlenka, že by církev nemohla splnit Bohem dané poslání národům, byla v první polovině 19. století naprosto cizí. Věřící vnímali Boha jako svrchovaného vládce národů; tedy, kdo by Jej mohl zastavit?

Počátkem r. 1800 se začaly objevovat doktríny, podle nichž byl Kristův druhý příchod velmi blízko, přestože mnohé národy evangelium ještě neslyšely. Církev začala průběžně zaměňovat dlouhodobé úkoly (transformace skrze kázání evangelia) na krátkodobé a urgentní cíle (Pane Ježíši, zachraň mě, rychle). Kristova svrchovaná vláda nad lidstvem, jak se zdá, přestala přesahovat všechny národy, ale byla zaměřena spíše na srdce člověka. Zdá se, jako by Boží vliv v lidské historii začal ztrácet na účinnosti, zatímco satan začal být v dění světa stále aktivnější. To znamená, že tradiční doktríny Boží svrchovanosti a prozřetelnosti přestaly být pro světonázor církevních pesimistů důležitý. Samotné lidstvo „nikdy neobstojí Boží testování“ a proto není možné jej přijímat jako spolehlivý prostředek globální evangelizace.

Druhý trend:
Spekulace na téma „poslední dny“

Počátkem francouzské revoluce se stalo předvídání Kristova návratu nejen populární, ale vzbuzovalo až šílení. Většina předpovědí a spekulací pocházela od laiků, kteří stáli mimo církev tehdejší doby, nebo odpadlíků nejrůznějších skupin, kteří postrádali doktrinální odpovědnost. Ti, kteří se začali myšlenkou „posledních dnů“ a brzkého návratu zabývat, byli přesvědčeni, že

stačí objevit v Písmu skrytý klíč k proroctví, který otevře tajný kód k určení druhého příchodu. J. N. Darby, otec dispenzacionalismu, měl unikátní strategii pro prorocké interpretace a věřil, že mu Bůh ukázal pravdy skryté od dob apoštolů. Darby odmítl rady Písma znalých rádců, kteří kritizovali jeho doktrinální objevy jako „spekulativní nesmysly“. Přibližně ve stejnou dobu v Americe farmář jménem William Miller *(předchůdce Adventistů sedmého dne, pozn. ZODu)* přišel s podobně znějícími doktrínami a předpověděl, že druhý příchod nastane v r. 1843. Během pěti let získal více než 50 000 následovníků.

Dispenzační prorocké spekulace jsou dnes velmi populární díky úspěšným autorům (např. Hal Lindsey, Tim LaHaye a Jerry B. Jenkins), kteří tyto spekulace a imaginární doktríny šíří.

Třetí trend: Očekávání nastávajících „posledních dnů“

Emocionálně nabité kázání Edwarda Irwinga *(viz „Neviditelný příchod a skryté vytržení“ str. 25 a „Dar jazyků“ str. 28)* o bezprostředním druhém příchodu vedlo nejen k očekávání Kristova návratu, ale i nadpřirozených darů Ducha svatého. Když v jeho sboru vypuklo mezi ženami mluvení v „jazycích“, celý Londýn byl vzhůru nohama. Pozorovatelé viděli nekontrolovatelné projevy vřískání, které znělo jako „Lall lall lall!“ Irwing to popisoval jako zvuk, který vydává převrácená loď, ale nemohl nic změnit. Mnozí Angličané souhlasili s Irwingovým přítelem, Thomasem Carlyle, který se divil, „Proč zde není někdo, kdo by vzal kbelík studené vody a polil tu lal-lalling hysterku?“ To je dobrá otázka. Moderní charismatické hnutí vyrostlo z nekontrolovaných projevů a prorokování v Irvinově sboru a zůstává s námi dodnes.

Čtvrtý trend: Anti-intelektualistický intelektualismus

Charles Finney popularizoval kázání, které zdůrazňovalo emocionalismus a sentimentalitu. D. L. Moody aplikoval Finneyovy techniky také a současně omezil důraz na doktrinální obsah. Emocionální kázání, jak se zdálo, bylo základním katalyzátorem, který přiváděl posluchače ke Kristu. Když Billy Sunday, bývalý profesionální basketbalový hráč, stál v r. 1903 před presbyteriánskou ordinanční komisí, jeho typická odpověď na teologické otázky a církevní historii byla „to je pro mě příliš složité“ nebo „pojďme dál“. Nakonec emocionální zápal vyhrál nad znalostmi. Jak Sunday přiznal, „o teologii nevím o nic víc, než ví zajíc o ping pongu, ale nastoupil jsem cestu ke slávě!“ Není to zvláštní, že takové nepravé vyučování s přehnaným důrazem na „poslední dny“ zůstává s mnohými dál?

Pátý trend: Eroze doktrinální celistvosti

Jen málo věcí se změnilo tolik za posledních 150 let jako způsob hlásání evangelia. Kázání na téma, jak může Boží moc přitáhnout člověka k sobě byla zaměněna za kázání, kde je středobodem evangelia člověk (omezená míra Boží působnosti je ještě uznávána). Většina moderních evangelikálů opustila pojem vyhrát svět pro Krista. Dodnes jsou samotné doktrinální základy křesťanství v církvích nepopulární. Tyto trendy napovídají, že církev je kvůli neposlušnosti pod Božím hněvem. Církev musí činit pokání, aby získala novou sílu, která přichází ze správné bohoslužby a vztahu ke svrchovanému Bohu.

– Jack Van Deventer –

DAR JAZYKŮ

Glosolálie v náboženských dějinách

V náboženských dějinách lidstva se od nepaměti vyskytuje fenomén tzv. glosolálie (česky „mluvení jazyky“, z řec. glossa jazyk, lalein – mluvit). Jedná se o verbální projev, kdy dotyčný mluví nebo i zpívá v jemu nesrozumitelných slabikách a slovech. Vyskytoval se již v Dionýzských kultech, v Delfách,

u Sybily i v Egyptě ještě dávno před počátkem našeho letopočtu.[1] Někteří vykladači se dokonce domnívají, že zvláštní biblický text u proroka Izajáše (28,10 a 13), kde čteme v původním hebrejském textu nesrozumitelná slova „tsav latsav tsav latsav kav lakav kav lakav z'ér šam z'ér šam“, jsou vyjádřením glosolálie a naznačují, že se vyskytovala i u extatických proroků v prostředí Izraele.

Jasné je, že se s ní můžeme setkat v některých sborech prvotní církve (viz např. 1. list Korintským 12-14). První učitelé k ní však přistupovali přinejmenším ostražitě, zřejmě proto, že byla v jejich představách spojena s pohanskými helenistickými kulty. V prvních stoletích našeho letopočtu pak narážíme na glosolálii u následovníků Montana z Frygie, jenž se prohlašoval za nástroj Ducha Svatého k připravení druhého příchodu Kristova.[2] Údajně mluvil jazyky i Mohamed, zakladatel islámu.[3]

V pozdější době praktikovali glosolálii např. valdenští (od konce 12. století), hugenoti ve Francii na konci 17. století, v 18. století to byli angličtí quakeři a američtí metodisté. V 19. století se stali největšími zastánci glosolálie následovníci Edwarda Irvinga, jež se stali později spolu s hugenoty vzorem daleko známějším shakerům a mormonům.[4]

Mormoni pak praktikovali glosolálii již v první polovině minulého století tak, jak ji známe dnes z prostředí letničních a charismatických skupin. Dobový zápis z ledna 1836 vypovídá: „Prezident Rigdon povstal, aby uzavřel večerní bohoslužby vzýváním nebeského požehnání na Pánovy pomazané. Učinil tak s velkou výmluvností a shromáždění odpovědělo dlouhým provoláváním hosana a dar jazyků na nás padl s velikou mocí, andělé spojili své hlasy s našimi a jejich přítomnost byla mezi námi a neutuchající chvály nadouvaly naši hruď po dobu půl hodiny.“ Mormoni považovali glosolálii za mluvení v tzv. adamickém jazyku, kterým mluvil Adam v ráji.[5]

V křesťanském prostředí je glosolálie většinou spojována s Duchem Svatým a v poslední době je považována především za typický znak letničního a charismatického hnutí. To se snaží dokonce představovat glosolálii jako typický znak poslední doby, který byl od biblických dob znovuobnoven až s počátky tohoto hnutí (Kansas, USA, 1901). Mnozí vyznavači tohoto hnutí se také domnívají, že mluví nějakým skutečným jazykem. Někdy se dokonce glosolálie nesprávně zaměňuje se schopností vyjadřovat se v jazyku, jemuž se dotyčný předem nenaučil. Tomuto nikdy vědecky nedoloženému jevu se však říká správně xenoglosie. Ve skutečnosti se však při glosolálii nejedná o jazyk v pravém slova smyslu. Dojem jazyka může vznikat z toho, že již z fyziologických důvodů je glosolálie členěna do makrosegmentů (vět) a mikrosegmentů (slov). Nejde však o skutečnou větnou stavbu. Ukázalo se také, že rodný jazyk mluvčího zcela určuje způsob glosolalie. Výzkumy prokazují, že glosolalisté používají zvuky, jež považují za cizí, a naopak se vyhýbají těm, které jsou podvědomě považovány za typické pro rodný jazyk. Tak např. Američané vyslovují „r“ v glosolálii jako alveolární (dásňovou) znělou kmitavou souhlásku (jak ji znají ze španělštiny) a nikdy ne jako skutečné americké retroflexní „r“. Na druhé straně se zcela vyhýbají otevřené přední samohlásce a [ae], která je cítěna jako typicky americký zvuk.[7] (Bylo by zajímavé statisticky doložit, zda se čeští glosolalisté také vyhýbají např. hláskám „ž“ a „ř“. Podle mých zkušeností tomu tak je.)

Na druhé straně glosolalisté nikdy nepoužívají skutečně fonémy typické pro jim cizí jazyky, jako např. tzv. kliknutí nebo zvuky asijských jazyků. Invence zvuků v glosolálii je vůbec velice omezená (menší než v jakémkoli existujícím jazyce) a repetitivní. Je např. doloženo, že sekta shakerů používá především slabiky se souhláskami „k, l, ts“.[8] (Srovnej se zápisem u Izajáše!)

Typické také je, že glosolalisté v určité oblasti nebo prostředí mají sklon používat stejné výrazové prostředky. To vzbuzuje otázku, zda je mluvení jazyky skutečně projevem změněného stavu mysli, jak se někteří domnívají, anebo se jedná pouze o naučený způsob náboženského vyjádření. Badatel Nicholas P. Spanos udělal pokus, zda je možné glosolálii naučit. Šedesát pokusných osob nejprve poslouchalo 60 sekund příklad skutečné glosolálie. V následujících třiceti sekundách pak mohli zkusit sami mluvit v jazycích. Asi dvacet procent bylo schopno mluvit v jazycích okamžitě a bez jakéhokoliv nacvičování. Poté, co dotyční prodělali určitý výcvik, bylo schopno 70% z nich se projevovat zcela plynně v glosolálii.[9]

To naznačuje, že se při glosolálii může jednat (při nejmenším v mnohých případech) o spíše naučené jednání než zvláštní stav změněné mysli. To by vysvětlovalo i tu skutečnost, že glosolalisté z jednoho sboru nebo oblasti vykazují často stejný lingvistický charakter. To nemění nic na skutečnosti, že glosolálie může být jistým druhem psycholingvistické katarze (očištění), jež může být prožívána jako hluboký náboženský zážitek.

Samostatnou oblast pak tvoří tzv. výklad jazyků, kdy někdo z přítomných glosolálii převádí do srozumitelného jazyka. Nikdy však nebyla dokázána žádná semantická souvislost mezi „jazykem“ glosolálie a „překladem“. Nepodařilo se ani nezávislými pokusy dokázat „správnost“ takového překladu. Jeho obsah ostatně bývá zcela v intencích příslušné skupiny a jejího očekávání.

Přesto zůstává pro dnešní letniční a charismatické skupiny glosolálie velice podstatnou součástí jejich náboženské praxe a důkazem duchovní úrovně jejich členů, tak jak to např. vyjadřují Základní články víry nejdůležitější americké letniční organizace „Assemblies of God“: „Křest věřících v Duchu Svatém je dokládán prvotním fyzickým znakem – mluvením jazyky.“

– Tomáš Novotný –
DINGIR 3/1999, str. 26. Citace a odkazy na požádání poskytneme

RIMANOM 7:14-25

v širšej biblickej perspektíve
Dva veky

Zatiaľ čo Gréci vo svojom myslení vychádzali z dualizmu hmoty a ducha, Hebreji rozmýšľali v súradniciach dualizmu času. Čas bol rozdelený na dva odlišné veky: terajší prítomný vek a vek, ktorý má prísť. (Pozri: Mt 12:32; Mk 10:30; L 18:30; Ga 1:4; Žd 6:5; 1 K 10:11. Ak aj nejaký preklad možno v daných veršoch uvádza slovo svet, v gréckej pôvodine je použité slovo aion, ktoré doslovne znamená éra alebo vek.)

Terajší vek je zlý, pretože jeho súčasťou sú hriech, smrť a aktivita diabla. Niežeby na sústave tvorstva ako takej bolo niečo zlé. Tvorstvo učinil Boh a v podobe, v akej vyšlo z jeho ruky, bolo „veľmi dobré“ (Gn 1:31). Na scénu však vstúpil hriech a ten rozvrátil vzťah medzi Bohom, človekom a tvorstvom. Koncepcia spasenia, ktorú pred nami rozvíja Stará zmluva, nekorešponduje s gréckym modelom, ktorý sa koncentruje na únik zo stvorenej sústavy. Naopak, je to vykúpenie a obnovenie všetkého toho, čo stvoril Boh.

Stará zmluva pálčivo zobrazuje následky ľudského hriechu. Čítame o vyhnanstve, zajatí, pohrome, zármutku, sklamaní a smrti. Vyzerá to tak, že ľudská prirodzenosť je nevyliečiteľne zlá. Kvôli tomu, že „sa množí zlosť človeka na zemi, a že všetko, čokoľvek vytvoria myšlienky jeho srdca, je len zlé po všetky dni“, bola zem zničená potopou. Boh však musel na adresu človeka vyrieknuť to isté i po potope, a to dokonca v situácii, keď na zemi zatiaľ sídlil len spravodlivý Noach a jeho rodina (pozri Gn 8:21). Izraelčania, vyvolený ľud, boli nesmierne tvrdošijní a zvrh-

lí. Zdalo sa, že zmluva medzi Bohom a jeho ľudom ide od jedného neúspechu k druhému. Terajší vek bol skutočne nocou náreku, dňom, keď temnota pokrývala zem a hustá tma ľudí.

Prorokom sa však snívali sny o novom veku. Raz v budúcnosti Boh povstane a inauguruje nový vek. Sudca celej zeme vystúpi, aby zničil hriech. Odstráni smrť, žiaľ, plač a nepriateľa; potom začne nová éra svetla, večnej radosti, pokoja a bezpečia. Stará zmluva hľadí za horizont terajšieho veku, ukazuje na slávny vek, ktorý príde.

◆ *Lebo hľa, stvorím nové nebesia a novú zem, a nebudú sa spomínať drievne veci ani neprijdú na myseľ. Lež radujte sa a plesajte na večné veky nad tým, čo ja stvorím, lebo hľa, stvorím Jeruzalem Jeruzalemom plesania a jeho ľud ľudom radosti. A budem plesať nad Jeruzalemom a radovať sa budem nad svojím ľudom, ani sa v ňom viacej nepočuje hlas plaču ani hlas kriku. Nebude odtiaľ viacej dieťaťa, ktoré by žilo iba niekoľko dní, ani starca, ktorý by nevyplnil svojich dňov. Lebo chlapec zomrie, keď mu bude sto rokov, a hriešnikovi, keby mu bolo i sto rokov, bude sa zlorečiť. Nastaväjú domov a budú bývať v nich; nasadia viníc a budú jesť ich ovocie. Nebudú staväť, aby tam býval iný; nebudú sadiť, aby jedol iný; lebo jako dni stromu budú dni môjho ľudu, a dielo svojich rúk budú užívať moji vyvolení až do zvetšenia. Nebudú pracovať nadarmo ani nebudú rodiť na strach, lebo oni budú semenom požehnaných Hospodinových aj ich potomci s nimi. A bude tak, že prv ako budú volať, ja sa ohlásim; kým ešte budú hovoriť, ja vyslyším. Vlk a jahňa budú sa pásť spolu, a lev bude žrať slamu jako vôl, a hadovi za pokrm bude prach. Neuškodia ani nezahubia na celom vrchu mojej svätosti, hovorí Hospodin. (Izaiáš 65:17-25).*

◆ *A Hospodin Zástupov učiní všetkým národom hostinu tučných vecí na tomto vrchu, hostinu pri kvasenom víne, hostinu tučných vecí, plných špiku, kvaseného vína očisteného. A pohltí na tomto vrchu tvár závoja, ktorý leží na všetkých ľuďoch, aby zavil, a prikrývku, ktorá je rozprestretá na všetkých národoch, aby prikryla; pohltí smrť na večnosť, a Pán Hospodin sotrie slzu s každej tvári a odstráni potupu svojho ľudu s celej zeme, lebo Hospodin hovoril. Preto povedia toho dňa: Hľa, toto je náš Bôh, na ktorého sme očakávali, a vše nás spasil; toto je Hospodin, na ktorého sme očakávali! Plesajme a radujme sa v jeho spasení! (Izaiáš 25:6-9).*

Stará zmluva sa pozerá dopredu. Deklaruje: „Lebo hľa…"; „A stane sa v posledných dňoch…"; „V ten deň…". Starozmluvní svätí stoja celý čas akoby na špičkách, čakajú na Boží veľký akt spasenia, ktorý má prísť na konci terajšej éry. Oddaný, pobožný Žid vnímal prítomný vek ako prípravu na vek, ktorý má prísť.

Nová zmluva proklamuje ohromujúcu správu, že ten dlho očakávaný „vek, ktorý má prísť", už prišiel v osobe Ježiša Krista. Boží eschatologický akt spasenia už nastal v smrti a vzkriesení Krista. Hriech bol odstránený (Žd 1:3; 9:26), smrť bola zahladená (2Tm 1:10) a Satan utrpel porážku (Žd 2:14; J 12:31). V osobe dlho očakávaného Mesiáša prišlo Božie kráľovstvo (Mk 1:15) a udialo sa nové stvorenie (2K 5:17). Život prislúchajúci veku, ktorý príde (gr. zoe aionios – večný život), sa už prelomil do našich životov.

D. W. B. Robinson píše: „Nijaký Žid, o to menej Pavol, by nedokázal napísať alebo prečítať Rimanom 8 bez toho, aby si neuvedomil, že všetko, čo sa tu uvádza a zároveň prijíma v nádeji, nie je nič iné ako sláva, o ktorej Boh zasľúbil, že nakoniec spočinie na jeho ľude, Izraeli. Jazyk tejto kapitoly – vyvo-

lenie, povolanie, ospravedlnenie, oslávenie, Boží svätí, Božie predzvedenie, Boží plán, vykúpenie, synovstvo, dedičstvo – to všetko prislúcha do teológie, a najmä eschatológie Izraela… Vidíme Pavla, ako jasá nad nádejou slávy, ktorá očakáva tých Židov, ktorým bolo potvrdené ich patriarchálne dedičstvo (4: 12), ktorých zákon bol postavený v platnosť (3:31), a ktorým nechýba nič z toho, čo im Boh zasľúbil."

Príchod večného života, ktorý prislúcha novému veku – nová zmluva, nové stvorenie, nový Izrael – sa ohlasuje v evanjeliu a dá sa vidieť iba vierou. Viditeľná manifestácia nenastane, kým sa nevráti Ježiš. I keď sa budúci vek už prelomil do histórie v osobe Krista, starý vek bude trvať až do druhého príchodu Ježiša. To znamená, že novozmluvný kresťan, ktorý žije v období medzi dvoma príchodmi Krista, žije práve v období, kde sa oba veky prekrývajú.

Na jednej strane je tu už večný život, spravodlivosť, spasenie, Božie kráľovstvo a nové stvorenie. Na strane druhej veriaci ešte len čaká na večný život, spravodlivosť, spasenie, kráľovstvo Božie a nové stvorenie, ktoré nastanú s príchodom Krista na konci sveta (Tt 1:2; Ga 5:5; 1Te 5:8; Mt 6:10; Zj 21-22). Kresťan sa vierou už stal súčasťou nového poriadku so všetkými jeho požehnaniami. Zároveň však ďalej vyčkáva v nádeji, kým sa stanú zmyslovou realitou.

Ak sa vzdáme tohto napätia, v ktorom kresťan niečo vlastní a zároveň nevlastní, nevyhnutne stratíme aj základný rámec novozmluvného posolstva a celej jeho perspektívy. Preto chápať, že veriaci je paralelne vo vzťahu k obom vekom, je nevyhnutné. Vierou (ktorá je zobrazená v krste) bol včlenený do Krista. Z tohto titulu je všetkým tým, čím je človek v Kristovi. V Kristovi zomrel, bol pochovaný, vzkriesený a prenesený a teraz sedí v ponebeských oblastiach (R 6:2-7; Ko 3:1-3; 1:13; Ef 2:1-6). Starý vek sa pominul; nový prišiel. Kresťan už patrí k novému stvoreniu, ktoré sa však viditeľne ukáže až na konci sveta (2K 5:17). V Kristovi je ospravedlnený, prenesený, navždy zdokonalený a oslávený po Božej pravici (Ga 3:24; Ko 1:13; Žd 10:14; J 17:22). Keďže žije a verí v Krista; neumrie naveky (J 11:26). Prešiel zo smrti do života a vlastní dokonalú spravodlivosť a večný život (J 5:24; R 3:21-26).

Ale to nie je všetko, čo sa musí o veriacom povedať. Okrem vzťahu k novému veku, ktorý sme práve opísali, má ešte aj iný vzťah. Naďalej je tiež vo vzťahu k terajšiemu starému, zomierajúcemu veku. Musí žiť tu na tejto zemi rovnako ako všetci ostatní. Ešte stále má hriešnu prirodzenosť tak ako každý. Ako všetci ľudia, aj on musí čeliť realite smrti. Navyše je závislý na zemských veciach a musí jesť, pracovať a spať presne tak ako iní.

V tejto chvíli môžeme vidieť, že existujú dva druhy hriešnikov, z ktorých ani jeden nekráča po ceste pravdy.

Člen prvej skupiny žije iba pre terajší vek. Boh tohto sveta ho oslepil, aby neuvidel evanjelium slávy. Nechápe, že terajší vek bol odsúdený. Ušlo mu, že nový víťazný vek sa už dostavil a že Kristus je Pánom. Žije výlučne pre terajší zlý svet. Veci terajšieho veku nie len používa, ale prisudzuje im najvyššiu dôležitosť. Prepadol im, uctieva ich, zotročili ho. Žije iba pre terajší vek, keďže vo vlastnej slepote nevidí ten budúci.

Existuje však aj iný druh hriešnika, ktorému sa Nová zmluva venuje. Nie je takým okatým, odkrytým hriešnikom ako ten opísaný vyššie. Ale čo sa týka Pavla, člen druhej skupiny v cirkvi spôsobuje oveľa viac problémov. Je to „pobožný" hriešnik, super svätec. Tvrdí, že s novým vekom sa stotožnil natoľko, že k starému veku ho už nič neviaže. Odstránil rozdiel medzi „už" a „ešte nie", medzi vierou a nádejou. Vyznačuje sa zveličenou duchovnosťou, ktorá skresľuje skutočnosť. Pokúša sa o predčasné uchvátenie budúcej slávy. Takto však stratil pravú nádej

Novej zmluvy. Takto poblúdili perfekcionisti, charizmatici a asketici prvého storočia.

Skutočná viera neskresľuje charakteristiky situácie, v ktorej sa nachádzame. Neznamená život vo vymyslenom svete fikcií. Kresťan je vierou spravodlivý na základe vzťahu s Kristom. Z hľadiska empirickej (t.j. zmyslovej) reality je však stále hriešny na základe vzťahu so starým životom tela a krvi. Je, ako by to povedal Luther, simul iustus et peccator, súčasne spravodlivý i hriešnik. Existuje však rozdiel v spôsobe, akým ma k tomuto veku vzťah veriaci a akým neveriaci. Veriaci neprisudzuje veciam terajšieho veku najvyšší význam. Preto nie je pod ich vládou a nezotročujú ho. Rozumie zmyslu Pavlových slov, keď povedal:

- *Ale to hovorím, bratia, že čas je krátky, aby ostatne aj tí, ktorí majú ženy, boli, jako keby ich nemali; a ktorí plačú, jako čo by neplakali; a ktorí sa radujú, jako čo by sa neradovali; a ktorí kupujú, jako čo by tým nevládli; a ktorí používajú tento svet, ako takí, ktorí nezneužívajú. Lebo ta ide spôsob tohoto sveta. (1. Korinťanom 7:29-31)*

Práve tak ako Kristova smrť a vzkriesenie inaugurovali nový vek, jedine smrť a vzkriesenie veriaceho v posledný deň ukončia jeho vzťah k starému veku. Až dovtedy musí žiť v napätí „medziobdobia“. Pavlovský opis nám ukazuje, že môže ísť o veľmi mučivý stav. Viera a dar Ducha neznamenajú koniec napätia. Naopak, inaugurujú ho. Boj viery nie je len pekne znejúce klišé; je to tvrdá skutočnosť tela a krvi. Pokiaľ viera nebude pohltená vo víťazstve eschatologickej premeny, oslobodenie nenastane.

Veríme, že Rimanom 7:14-25 je klasický opis veriaceho, ktorý je ospravedlnený a znovuzrodený a ktorý vlastní Ducha „budúceho veku“. Zároveň je to však človek, ktorý musí naďalej žiť v trýznivých pomeroch kvôli svojmu vzťahu k starému poriadku so všetkým, čo to znamená.

Konflikt existuje kvôli napätiu medzi dvoma vekmi a kvôli tomu, že veriaci je v paralelnom vzťahu k obidvom. Dávnejší exegéti to zvykli opisovať tak, ako keby dobrá časť človeka stála v odpore proti zlej časti, ale nie je to tak. Veriaci je totiž úplne spravodlivý kvôli vzťahu ku Kristovi a novému veku; zároveň je sám v sebe a osebe úplne hriešny kvôli vzťahu k starému veku.

Reformátori správne pochopili Rimanom 7:14-25. Efektívne zúžitkovali túto pasáž na upevnenie učenia, že v každom veriacom prebýva hriech. Ďalej na to, aby rozlomili perfekcionizmus svojich odporcov a opätovne vyvýšili Pavlove monumentálne učenie o spravodlivosti zo samotnej viery.

…

Gramatické a štylistické faktory, ktoré by mala zodpovedná exegéza Rimanom 7:14-25 zobrať do úvahy:

- *(7) Čo tedy povieme? Že je zákon hriechom? To nech sa nestane! Ale hriechu som nepoznal, iba skrze zákon. Lebo ani o žiadosti by som nebol vedel, keby nehovoril zákon: Nepožiadaš! (8) Ale hriech dostanúc príčinu skrze prikázanie spôsobil vo mne všelijakú žiadosť; lebo bez zákona je hriech mŕtvy. (9) A ja som kedysi žil bez zákona, ale keď prišlo prikázanie, hriech ožil, (10) ale ja som zomrel, a ukázalo sa, že prikázanie, ktoré mi malo byť na život, to isté mi bolo na smrť. (11) Lebo hriech dostanúc príčinu skrze prikázanie zviedol ma a skrzeň zabil. (12) Tak tedy je zákon svätý, i prikázanie je sväté i spravedlivé i dobré. (13) Či tedy to dobré sa mi stalo smrťou? Nech sa nestane! Ale hriech, aby sa ukázal, že je hriechom, ktorý mi skrze to dobré pôsobí smrť, aby bol hriech svrchovane hriešnym skrze prikázanie. (14) Lebo vieme, že zákon je duchovný, ale ja som telesný, predaný pod hriech. (15) Lebo čo robím, neuznávam; lebo nerobím toho, čo chcem, ale činím to, čo nenávidím. (16) Ale ak činím to,*

čoho nechcem, súhlasím so zákonom, že je dobrý. (17) A tak teraz už nerobím toho ja, ale hriech, ktorý prebýva vo mne. (18) Lebo viem, že neprebýva vo mne, to jest v mojom tele, dobré. Lebo chcenie leží pri mne, ale robenia dobrého nenachádzam, (19) lebo nečiním dobrého, ktoré chcem, ale to zlé, ktorého nechcem, to robím. (20) Ale ak činím to, čoho nechcem, nerobím toho už viacej ja, ale to robí hriech, ktorý prebýva vo mne. (21) Tak tedy nachádzam zákon sebe, ktorý chcem činiť dobré, že leží pri mne zlé. (22) Lebo sa spolu radujem so zákonom Božím podľa vnútorného človeka; (23) ale vidím iný, cudzí zákon vo svojich údoch, ktorý bojuje proti zákonu mojej mysle a ktorý ma zajíma v rabstvo zákonu hriechu, ktorý to zákon je v mojich údoch. (24) Biedny ja človek! Kto ma vytrhne z tela tejto smrti?! (25) Ďakujem Bohu skrze Ježiša Krista, nášho Pána! A tak tedy ja, ten istý, slúžim mysľou zákonu Božiemu a telom zákonu hriechu.
(Rimanom 7:7-25)

Analýza Rimanom 7:7-25 v gramatickej kategórii slovesného času:

VERŠ	SLOVESNÝ ČAS	VERŠ	SLOVESNÝ ČAS
7	minulý	17	prítomný
8	minulý	18	prítomný
9	minulý	19	prítomný
10	minulý	20	prítomný
11	minulý	21	prítomný
12	*prítomný*	22	prítomný
13	minulý	23	prítomný
14	prítomný	24	*budúci*
15	prítomný	25	prítomný
16	prítomný		

Nazdávam, že tento prechod od minulého k prítomnému času treba náležite exegeticky zdôvodniť. Dokonca si myslím, že je tu prítomná presne zakomponovaná časová postupnosť. Obzvlášť pozoruhodný je prítomný čas 12. verša uprostred minulých časov a budúci čas 24. verša uprostred prítomných časov.

Analýza Rimanom 7:7-25 z hľadiska štýlu a intenzity:

V texte vidím stupňovanie nie len gramatické (=slovesný čas) ale i štylistické, čo sa týka intenzity výpovedí. Od verša 7:7 text postupne naberá na intenzite a hektickosti. Dôvody prečo si myslím, že človek z Rimanom 7:14-25 je kresťan:

1. Tento človek je pokorný. Uvedomuje si, že v ňom neprebýva nič dobré. Jeho poznanie vlastnej skazenosti úplne zodpovedá kresťanovi.

2. Raduje sa z Božieho zákona takým spôsobom, akým to dokáže iba kresťan.

3. Túto pasáž len ťažko možno chápať autobiograficky s ohľadom na Pavla. Opis sa nehodí na Pavla pred obrátením. Pavol sa pred obrátením charakterizuje ako pyšný, samospravodlivý farizej, ktorý je až do stretnutia s Kristom skalopevne presvedčený, že Boha plne uspokojil svojou spravodlivosťou zo zákona (pozri Galatským 1:13-14, Filipanom 3:4-6). Náš človek z Rimanom 7 je však presne opačný, v plnosti prežíva, že Boha nedokáže a nemôže uspokojiť vlastnými skutkami.

4. V tomto človeku je jeho skutočné JA odlíšené od prebývajúceho hriechu (=tela). To môže platiť iba o kresťanovi. V prípade nespaseného človeka niet, čo rozlišovať. Nekresťan je telom a iba telom; nič viac.

5. Tento človek túži po skutočnej absolútnej dokonalosti a poslušnosti tak, ako to dokáže iba kresťan (7:21).

6. Tento človek si uvedomuje nedokonalosť a nedostatočnosť svojich skutkov tak, ako to dokáže iba kresťan

(7:19). Uvedomuje si, že nedokáže na 100% naplniť Boží svätý, duchovný, dokonalý a spravodlivý zákon *(Kristův zákon; pozn. ZODu)*. Toto je ale charakteristické skôr pre kresťana ako nekresťana. Veď práve sebaklam, že žijem tak ako Boh chce a nemám hriechu, zatvrdzuje ľudí voči evanjeliu a či to nie je práve poznanie seba samého ako úplne hriešneho vo svetle Božieho zákona, ktoré je neodmysliteľnou súčasťou spasenia? Tu ale šiesty bod stále nekončí. Špeciálne si všimnime spôsob/štýl/formu akou tento človek vyjadruje svoju hriešnosť. On nehovorí iba o nejakej laxne špecifikovanej nedokonalosti, ako to zvyčajne urobí náboženský človek, ktorého, povedzme, osobne evanjelizujeme na ulici. Typický náboženský človek zvolí napr. nasledovnú formu: „Áno, viem, že nie som úplne dokonalý a svätý, ale veď kto žije bez hriechu? I napriek občasným pokleskom inak žijem veľmi morálny a sporiadaný život. Nie som vrah, ani lupič. Keď sa pozriem na ľudí okolo seba, viem, že na tom nie som až tak zle. A navyše, Pán Boh je milosrdný, vie, že sme slabí a nedokonalý, od nikoho predsa nemôže vyžadovať dokonalý život. Na súde moje dobré skutky určite prevážia moje zlé skutky.“ Aký priepastný rozdiel v hĺbke a spôsobe výpovede medzi našim fiktívnym (a predsa úplne realistickým) náboženským človekom a človekom z Rimanom 7:14-25. Povedané skrátene, Rimanom 7:14-25 nie je spôsob, akým neveriaci ľudia zvyčajne opisujú svoju hriešnosť.

7. Tento človek nenávidí hriech a vlastné zlé skutky spôsobom, akým to dokáže iba kresťan (7:15).

8. V texte sa antropologická zložka nášho človeka označuje ako „vnútorný človek“. V NZ ale tento výraz používa iba Pavol a na iných 2 miestach ho jednoznačne používa pri opise spasených ľudí (2. Korintským 4:16, Efezským 3:16).

9. Verše 7:24 a 25. Riešenie na problém tohto človeka (to, že vlastní telo smrti a je biednym človekom) a tiež na zápas, v ktorom žije, leží v eschatologickej budúcnosti (t.j. v budúcom veku a nie v terajšom prítomnom veku tohto života). Preto text neukazuje na riešenie v podobe napr. potreby pokánia, obrátenia, uverenia v evanjelium, čo by sme mohli očakávať, ak by išlo o nespaseného človeka alebo v podobe ďalšieho posväcovania, či lepšej techniky na boj s hriechom, čo by sme mohli očakávať, ak by išlo o „telesného“, či neposväteného kresťana. Nič také však text nenaznačuje, naopak, riešenie opísaného problému je v tomto veku nedostupné. Najprv musí nastať obrovská eschatologická transformácia v podobe vzkriesenia do novej existencie. To ale presne korešponduje s tým, čo Pavol učí o kresťanoch vo veršoch 8:10-11. Tam je problém opísaný slovami *„telo mŕtve pre hriech“* a budúce eschatologické riešenie je opísané slovami *„oživí aj vaše smrteľné telá“*.

10. Ak by sme prijali stanovisko, že sa jedná o nekresťana, ktorý hľadá záchranu z viny hriechu (t.j. ospravedlnenie u Boha vierou v evanjelium), potom je výraz *„Kto ma vytrhne z tela tejto smrti?!“* z verša 7:24 nanajvýš čudným termínom pre vyjadrenie reality spasenia vierou bez skutkov zákona. Ako potom budeme tento výraz chápať, keďže tento človek má zjavne následným spasením (ktoré ešte nemá, ale bude ho mať vierou v evanjelium) získať vytrhnutie z tela smrti? A v akom zmysle sú potom kresťania tu na zemi vytrhnutí z tela smrti?

11. Pavol hovorí v prvej osobe jednotného čísla a hovorí v prítomnom čase. Existuje veľa dôvodov pochybovať, že by sa v tomto texte mohlo jednať o historický prézent (viď poznámky Daniela Wallaca na túto tému).

12. Verš 7:25. Tento človek pozná Pána Ježiša spôsobom, postojom a vierou akými ho dokáže poznať len kresťan. Konkrétne: Tento človek osobne pozná Pána Ježiša Krista a spolieha sa na neho vo veci svojho úplného vy-

kúpenia. On vie, kde je riešenie na jeho problém. On vie, že Kristus ho raz vytrhne z doterajšieho tela tým, že mu dá nové telo.

13. Spôsob akým človek v Rimanom 7:14-25 aplikuje zákon na usvedčenie seba samého z hriechu ďaleko viac zodpovedá Pavlovskému (samozrejme, že Pavlovské chápanie je súčasťou širšieho poletničného novozmluvného chápania Božieho zákona) chápaniu úlohy zákona v Božom pláne spasenia, než židovsko-judaistickému chápaniu, ktoré nachádzame u nespasených Židov 1. storočia. Vtedajšie židovské chápanie úlohy zákona vedie k horúčkovitému stavaniu samospravodlivosti. Pavol prináša revolučne nové chápanie úlohy zákona (napr. Rímskym 3:20), ktoré dostal ako apoštol éry Novej zmluvy zjavením od Krista a práve toto chápanie poburovalo jeho židovských protivníkov. A aj keď snáď smieme povedať, že novozákonné chápanie úlohy zákona je v SZ naznačené, či čiastočne poodhalené, ani to nemôže umenšiť radikálnosť a prevratnosť tohto novozákonného dôrazu pri vysvetľovaní úlohy Božieho zákona. Takéto chápanie (a následne osobné praktizovanie tohto chápania) majú však iba kresťania, ktorí až skrze Krista spoznali celú váhu a autoritu Božieho zákona *(Kristova zákona; pozn. ZODu)* a jeho dominantnú funkciu. A tak aj túto skutočnosť vidím ako ďalšiu podporu pre chápanie, že v prípade Rimanom 7:15-25 sa jedná o spaseného človeka.

14. Verš 7:24. Myšlienkovo je veľmi blízky veršu Rimanom 8:23. Volanie toho rozdvojeného človeka je podľa mňa volanie kresťana, ktorý túži po vykúpení tela.

15. Stav tohto človeka nezodpovedá tomu, čo Pavol myslí pod výrazom „podľa tela“ v Rimanom 8:1 a výrazom „v tele“ v Rimanom 8:8. Človek z Rimanom 7:15-25, teda nie je „v tele“ v tom zmysle ako „v tele“ definuje Rimanom 8:8.

Zdôvodnenie:

a) V Rimanom 8:8 je to celý človek, ktorý buď je alebo nie je „v tele“. V Rimanom 8:5 je to opäť celý človek, ktorý buď je alebo nie je „podľa tela“. Pri opise nespaseného človeka v tejto časti 8. kapitoly, Pavol nepoužíva žiadne antropologické delenie na zložky. Na nespaseného človeka sa takto pozerá ako na Bohu a zákonu nepodriadený celok. Keď však v 8. kapitole hovorí o spasenom človeku, používa antropologické delenie na zložky (pozri 8:10 a 11). Spôsob akým v 8:10-11 antropologicky rozčleňuje kresťana, pozoruhodne korešponduje s rozčlenením človeka v Rimanom 7:15-25.

b) Pojem „myseľ“ je vo veršoch 8:5-7 kľúčový pri charakterizovaní ako nespaseného, tak aj spaseného človeka. Pojem myseľ však je kľúčový aj vo verši 7:25, pričom môžeme povedať, že verš 7:25 je sumarizáciou celého pojednania, ktoré začalo od verša 7:15 a ktoré vrcholí veršom 7:25. Preto si dovolím vysloviť prinajmenšom nasledovné. Z hľadiska verša 8:5 človek z Rimanom 7:15-25 nemyslí na veci tela, ale naopak na veci Ducha. Z hľadiska verša 8:6, človek z Rimanom 7:15-25 nemá myseľ tela, ale naopak myseľ Ducha. Z hľadiska verša 8:7 sa tento človek z Rimanom 7:15-25 podriaďuje Božiemu zákonu, veď predsa sa z Božieho zákona teší (7:22) a zákonu Božiemu aj mysľou slúži (7:25). Tieto podporujú tvrdenie, že v Rimanom 7:14-25 ide o kresťana: *Rímskym 8:10 Ale ak je Kristus vo vás, vtedy je síce telo mŕtve pre hriech (Rimanom 7:24)*, ale duch je život pre spravedlivosť. A jestli Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, prebýva vo vás, tak tedy ten, ktorý vzkriesil Krista Ježiša z mŕtvych, oživí aj vaše smrteľné telá (Rimanom 7:24) skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás.

Myšlienka, že sa jedná všeobecne o nespaseného Žida (snáď možno v prvom rade farizeja) žijúceho pod

Mojžišovým zákonom (t.j. židovstvo pod zákonom bez spasenia v Kristovom evanjeliu) naráža na obrovské obtiaže, akonáhle sa pozrieme na novozákonný opis Židov 1. storočia. Spisy NZ, nech už sú to evanjeliá alebo epištoly, nám nikde nedávajú takýto obraz o Židoch 1. storočia.

a) Už o dve kapitoly ďalej charakterizuje Pavol svojich židovských súkmeňovcov spôsobom, ktorý koliduje s chápaním, že Rimanom 7:15-25 hovorí o nespasených Židoch. Na plno to vidieť vo veršoch Rimanom 9:31-32 a 10:2-4. Všimnime si, že tam Pavol necharakterizuje len nejakú minoritnú skupinu v židovstve, ale celý národ ako taký. Jedinou výnimkou je vyvolený zostatok (Rimanom 11:7).

b) Ak Rimanom 7:15-25 vztiahneme na nespasených Židov, potom im jednoducho prisudzujeme príliš veľa z pravého poznania Boha a Božieho zákona. Takto im jednoducho dávame viac, než v skutočnosti majú. Táto pasáž by im takto prisúdila mieru pokory, zdrtenia, poznania seba samého a vlastnej biedy, zdrteného ducha (Izaiáš 57:15), túžby po vykúpení atď., ktorú u nich inde v NZ nenachádzame. Práve naopak, vidíme samospravodlivý, zatvrdený, blúdiaci a nadutý národ, ktorý sa ženie k Bohu cez vlastné skutky. Uvádzam skusmo niektoré ďalšie verše, ktoré nám približujú Židov 1. storočia: Lukáš 16:15, Lukáš 18:11-12, 1 Tesalonickým 2:15-16, Filipským 3:4-6

– R. D. B. – (zkráceno, ZOD)

REAKCE NA ALFU

***** Zdravím. Články o kurzech ALFA v posledním ZOD jsem četl. Nelíbilo se mi, jak bylo zacházeno s fakty i s jakým záměrem byly zřejmě napsány. U nás ve sboru jsme nyní dokončili první konání kurzu ALFA. Jsem rád, že je můžeme u nás v Pardubicích pořádat. Je to jeden z několika způsobů evangelizace, které používáme. Lidé se na něm seznamují s evangeliem a chtějí dál žít pro Ježíše. Chceme v kurzech dále pokračovat. Není pravda, z čeho jsme obviňováni v těchto článcích o kurzech Alfa v ZOD. Jsem vděčný za reakci, kterou napsal Dan Drápal. Ať v naší zemi zní evangelium všemi způsoby a nechť se obrátí co nejvíce lidí.

– Fr. Miláček –, pastor KS, Pardubice

***** Milí Steigerovi,

děkuji vám za poslední č. 78 Zápasu o duši. Již 15 let patřím Pánu Ježíši. Žiji ve velkém městě a přesto jste vy v Praze mojí církví. Scházím se 1x týdně se svojí sestrou a spolu se modlíme. Moje 4 děti, 11 let a 13 let, 18 let a 20 let jsou spasené, také se spolu modlíme. Vyšli jsme z církve… a již jsme nikde nezakotvili. Musím říct, že mi to ze začátku vadilo, protože jsem věřila vyučování, že křesťan, když bude bez místní církve, zahyne. Navštívila jsem několik protestantských sborů, ale všude mi chybělo to, co máte vy. Nebo spíš jim něco přebývalo. Všude jsem našla buď vedoucí, kteří lépe, než jejich svěřenci věděli, co Bůh zamýšlí s každým jedním člověkem. Nebo rozvolněnost v postojích k Ježíši. Anebo obě alternativy dohromady.

A tak nedocházím do žádného sboru, ale cítím největší příbuzenství s Vámi. Poslední dobou jsem byla svědkem, jak jste byli vyzkoušeni Pánem a ve zkoušce jste obstáli. Protože si myslím, že komu není Pán Ježíš Kristus víc než příbuzní, otec i matka, ještě se nevydal na tu úzkou cestu následování Jeho. To, co Vám mnozí zazlívají, že se raději rozloučíte s bratrem, který jde po jiné cestě, než následováním Božího vedení, to si na Vás cením. Zažila jsem sama stejnou zkoušku a vím, že to velmi bolí ztratit mnohaleté přátele. Ráda bych věděla, jestli máte víc takových odběratelů, jako jsem já, kteří jsou pouze se svou vlastní rodinou jako církví. Pokud nad tímto tématem přemýšlíte, napíši Vám několik veršů k rozebrání:

Ježíš měl 12 nejbližších přátel, matku a bratry, ale v klíčových situacích byl zcela sám se svým Otcem. Ježíš řekl: Tam, kde se sejdou dva nebo tři v mém jménu, tam budu já mezi nimi.

Pavel napsal, abychom neopouštěli společná shromáždění. Ježíš řekl, že se máme modlit ve svém pokoji.

V počátcích církve nebylo psané slovo přístupné lidem, protože Tóra nebyla běžně dostupnou písemností a Pavlovy dopisy obíhaly v několika málo opisech po sborech. Dnes máme každý doma jednu a více kompletních biblí, pár stejně věřících příbuzných a několik přátel ve vzdálených místech. Co by na to řekl Ježíš?

Toto nepíšu proto, že bych v tom neměla jasno, spíš se ptám, jaký názor na tuto skutečnost máte Vy. Musím říct, že je mi nepříjemně z mnoha křesťanů z mého města. Zažívám občas kruté útoky, protože právě nikam nedocházím. Vyhýbám se pečlivě tomuto tématu při příležitostných setkáních. Když mi nadšeně líčí konference, hodiny Alfa, jejich shromáždění, svatost papeže, úžasného pastora, nového evangelistu. I Vám píši s určitou obavou. Jak zareagujete?

Několik let jsem evangelizovala na ulici a viděla úžasná Boží díla. Vždy jsem kázala Ježíše, nikdy určitou církev. Viděla jsem na ulici uzdravení i obráceni pod Boží mocí. Chodila jsem do biblické školy Slova života. Viděla jsem na shromáždění padat lidi, taky se smáli nebo plakali. Viděla jsem lidi na pokyn tancovat i tiše naslouchat. Zažila jsem jedince, kteří kokrhali jako kohout nebo vzdychali jako v erotickém omámení. Ale když se s jednotlivci dnes sejdu, rozlišení je zcela jednoduché:

Jedni mluví o úžasném Kristu Ježíši, o mocném autoritativním Otci a o radosti Jemu sloužit. Druzí mluví o krásném kázání, o zázracích, uzdraveních, hnutích, církvích, atd. S prvními si vždy rozumím, ať jsou z jakékoliv denominace, z druhých mi jde mráz po zádech.

Mirka L., Brno, dopis č. 1006

Milá Mirko,

V některém z příštích čísel otiskneme, jak vidíme novozákonní církev. Rádi bychom Vás povzbudili, abyste nějaké shromáždění přece jenom navštěvovala. Ideální církev nenajdete nikde a nikdy – protože je složena z nás…

***** … Som čítal Váš článok celkom ma zaujal ale plne sa s ním nemôžem stotožniť pretože nepíšete o podstate. Reakciu venujem autorovi článku a Vám na zváženie či by nebolo dobré sa dopodrobna venovať niektorým praktikám v cirkvách. Nielen letničných. Pokiaľ sa niekde vyskytne človek ktorý na chválach začne vydávať zvieracie zvuky – neznamená to že zavrhneme letničné spoločenstvo ako celok… Aby sa to nestávalo treba hovoriť o podstate a tá je omnoho hlbšia ako článok na ktorý narážam. … Váš článok je vadný v tom že vedie k odsúdeniu letničných spoločenstiev ako celku. To je chyba. A obrovská chyba. Uvedený prípad kde sa človek mení na vlkodlaka uprostred bohoslužby je bežná satanistická prax. Vlkodlaci existujú – sú to ľudia hlboko oddaný satanovi a sú to priamo satanovi služobníci. Satan dokáže premeniť človeka ktorý sa mu oddá nielen zvnútra ale aj zvonka. Čarodejníci bežne robia „premeny“ na zvieratách, závisí ako je dotyčný posadnutý a akú moc má…

V cirkvách ktoré nemajú letničný charakter… a o tom by ste mali tiež zverejniť pár riadkov sa to môže diať ináč. Spoločenstvo s dôrazom na farizejskú vonkajšiu čistotu sa pomaly mení na mŕtvy zbor. Tvrdá ruka pastora nad osobnými životmi svojich ovečiek… Ja poznám kresťanské spoločenstvá neletničného charakteru ktoré napr. nepriamo … a „biblicky“… zakazujú manželským párom intímny život a ich mladším zverencom kontrolujú intímne prádlo… To myslím úplne vážne… Následné tragédie s toho a rozpady spoločenstiev… Kto za tým stojí? Väčšinou sú to spoločenstvá kde sa dopodrobna

odsudzuje letničný spôsob bohoslužieb a ktorým ste teraz prilial olej na oheň. Bojím sa že Váš článok teraz čítajú s radosťou ale zase to nič nevyrieši…

Škoda – neviem Vám to napísať stručnejšie – len sa mi nepáči že sa uberáte cestou odsudzovania pod zámienkou „čistoty evanjelia“. Chcelo by to obšírny článok zo zoznamom podobných praktík nielen u letničných… Prosím pošlite tento text autorovi článku.

– František V. –

***** …Dík za reakci, v minulém mailu jsem se trochu nechal unést emocemi po přečtení článku (s tou osobní invektivou na adresu A. F.), omlouvám se. Nicméně trochu s odstupem jsem stále přesvědčen, že článek nebyl podán jako osobní názor, ale snažil se vnutit čtenáři „objektivní“ názor. Pokud někdo o Alfě nic moc neví, tak si těžko vytvoří svůj názor a sugestivní závěrečné výzvy jen podtrhují snahu ukázat, který názor je ten jediný správný. Přitom zaměření článku bylo velice jednostranné. Zcela se tam opomíjí, že Alfa je výrazně Kristocentrická, o Kristu je několik samostatných večerů (více než o Duchu svatém) a důraz na Krista se celým kurzem nese jako červená nit. Takže když to vezmu souhrnem, asi nejdráždivější je způsob podání, než vlastní (subjektivní) obsah. Výrazně mi chybí snaha hledat a podporovat „to dobré“ ve zkomírajícím křesťanstvu v ČR, namísto (od)souzení. Vždyť najít chybu je tak snadné. Jsem velice rád, že Alfa existuje a že je pár lidí, kteří se z ní snaží vymačkat to dobré, co jen lze. A bez opravdového zapálení pro věc by to dělali jen polovičatě. Tak jim ten nekritický obdiv odpusťme (navíc si myslím, že tak nekritický ho zas nemají, jak je znám…). Rozhodně bych raději uvítal reakci lidí, kteří si Alfou skutečně prošli jako účastníci, než těmto komentářům zvenčí. Svědectví je to, co žijeme, ne to co víme.

Žehnám Vaší práci a zdravím

– Mirek Č. –

ÚTOK NA ALFU

Jsou věci, které jsou svou podstatou kontroverzní. A jsou lidé, kteří kontroverzi přímo přitahují. Jestli něco chce být programaticky nekontroverzní, pak jsou to kurzy Alfa. Ukázalo se, že jsou přijatelné pro širokou škálu křesťanů, od římských katolíků po křesťanské sbory. A ukázalo se, že mohou fungovat v různých kulturách – začaly v Británii, ale jsou úspěšně provozovány ve všech světadílech.

Proto jsem byl překvapen, že kurzy Alfa mají i své odpůrce a kritiky. Pravda, čekal jsem kritiku od různých „radikálních“ křesťanů, kterým bude vadit, že se na Alfě neprobírá vodní křest nebo křest v Duchu, nebo že se lidem nezvěstuje, že uzdravení je součástí spasení. Nečekal jsem kritiku od konzervativních křesťanů.

Taková kritika se objevila v říjnovém čísle časopisu „Zápas o duši“ (č. 78) z pera, či, asi přesněji, z počítače známého objevovatele sekt a heretiků Aleše France. Vydavatelé časopisu v úvodu článku prosí o poctivé prostudování celé věci, zdrženlivost a věcnou diskuzi. Nevím, zda se mi to podaří, ale mám několik kritických poznámek k Francově kritice.

Co na článku asi vadí nejvíce, je, že obraz, který by si čtenář, jenž na Alfě nikdy nebyl, o Alfě udělal, by byl zcela zkreslený. Článek působí dojmem, že na Alfě se chrochtá jako prase nebo štěká jako pes. Nabízím Alešovi Francovi stokorunu za jakéhokoli chrochtajícího či štěkajícího člověka na kterékoli Alfě, která v České republice v současnosti probíhá.

Článek pojednává o propojení kurzů Alfa s tzv. „Torontským požehnáním“. Pravdivé je na tom pouze to, že sbor Holy Trinity Brompton, v němž kurzy Alfa vznikly, torontské požehnání neodsoudil, ale akceptoval. Kurzy Alfa ovšem byly v podstatě hotové několik let před torontským požehnáním, a pokud prošly později nějakými úprava-

mi, pak na obsah toho, co se přednáší, torontské požehnání nemělo vliv buď žádný, nebo naprosto marginální.

Franc cituje Nicky Gumbela, který řekl o explozi kurzů Alfa a o příchodu torontského požehnání, že „obojí jde spolu“, a dělá z toho závěr: „Zdá se, že kurzy Alfa, resp. jejich důraz na zkušenost s Duchem svatým, vznikly na stejném základě, jako torontské požehnání.“ Co je na tom pravdy? Nuže, já si myslím, že jak za kurzy Alfa, tak za torontským požehnáním je Duch svatý. V tomto slova smyslu skutečně „vznikly na stejném základě“. Ale jinak mají pramálo společného. Kurzy Alfa jsou účinný evangelizační nástroj; účelem torontského požehnání nikdy nebyla evangelizace. Účelem torontského požehnání byla, dle mého názoru, obnova „vyhořelých“ pastorů, potažmo jiných vedoucích (i řadových křesťanů) především z Kanady a USA. To zase nemohlo být účelem Alfy: tam šlo o prezentaci křesťanství nevěřícím.

Franc píše, že na kurzech Alfa k samotné konverzi „zřídkakdy dochází racionálním rozhodnutím“. V tom má jistě pravdu. Obecně totiž platí, že samotná konverze je málokdy čistě racionální rozhodnutí. Shodou okolností právě autor těchto řádků může o sobě říci, že jeho konverze taková byla. Nicméně člověk je složitá bytost, a při konverzi je zasažen jak rozum, tak cit, tak vůle. Já jsem při své konverzi ani neplakal nad svými hříchy, ani neposkakoval radostí nad jejich odpuštěním; moje konverze byla převážně racionální. Svým způsobem jsem záviděl lidem, kteří byli při své konverzi citovější, ale na druhé straně vím, že slzy a smích nic nedokazují.

Když se někdo obrátí na „klasické“ evangelizaci, kde je kázání a pak výzva, pak se dá, máme-li dostatečně veliký vzorek lidí, snadno statisticky dokázat, že obrácení lidé (mám na mysli lidi, kteří reagovali na výzvu) zpravidla nejsou ti, kteří na takovou evangelizaci náhodně zašli. Spíše se tam obracejí lidé, kteří už absolvovali řadu rozhovorů s přáteli, kteří je na takovou evangelizaci pozvali. Evangelizace sama a následná výzva slouží jako určitý katalyzátor rozhodnutí – podobně jako “Víkend s Duchem svatým“ na Alfě. O „kvalitě“ konverze tyto vnější věci vypovídají opravdu málo.

Aleš Franc píše o torontském požehnání, o Alfě a o Johnu Wimberovi. Píše o torontském požehnání, že při shromážděních v Torontu docházelo „k masovému smíchu a jevům, jako je štěkání“, a že John Wimber v tom viděl důkaz působení Ducha svatého.

Teď stojím před dilematem. John Wimber se totiž s Johnem Arnottem (pastorem sboru Vinice v Torontu) kvůli této věci rozešel, protože jevy, které má zřejmě Aleš Franc na mysli, nepovažoval za působení Ducha svatého. Ve skutečnosti po torontském požehnání došlo k určitému rozkolu ve Vinici, právě pro kritické a konzervativní postoje Johna Wimbera. (V té době např. opustil Vinici i známý kansaský sbor Mika Bickla).

V čem je mé dilema? Aleš Franc to buď ví, a záměrně zamlčuje, aby poškodil Johna Wimbera. V tom případě je ale vědomý lhář. Nebo to opravdu neví, ale pak jeho článek nemá valnou hodnotu, protože jeho autor není dostatečně obeznámen s fakty. Wimberův odpor vůči torontskému požehnání prostě nelze přehlédnout.

Alešovi Francovi se dále nelíbí, že není dovoleno Alfu modifikovat. A to skutečně není. Celý Francův článek budí dojem, i když to nikde výslovně neříká, že je to proto, aby z Alfy nevymizelo to údajné chrochtání či jiné jevy, s nimiž Franc nesouhlasí. Skutečný důvod Franc nezmiňuje, i když by mu ho kdokoli, kdo s organizací kurzů Alfa má co do činění, rád sdělil, pokud ho Franc z materiálů Alfy nevyčetl sám. Je tomu právě proto, aby Alfa nebyla spojována s jevy či učeními, s nimiž by autoři Alfy nesouhlasili. Ano, papež Alfu podpořil, což je zřejmě pro „Zápas o

duši“ i Aleše France přitěžující okolnost, ale katolíci tam nesmějí přidat dejme tomu kapitolu o Marii nebo o apoštolské posloupnosti.

Kladu si otázku, co by asi Aleš Franc udělal s lidmi, kteří se na Alfě obrátili. Takové totiž znám. Uznal by jejich křest? V našich podmínkách totiž je křest zpečetěním rozhodnutí pro Krista; rozhodnutí pro křest přece jenom obsahuje určitý racionální prvek, a člověk svůj křest určitě postřehne (Aleš Franc píše, že lidé na Alfě ani nepostřehnou, kdy se stanou křesťany).

Aleš Franc v závěru svého článku píše, že „církevní představitelé jsou vyčerpáni hledáním způsobů, cestováním za požehnáním a sháněním těch pravých řečníků… nepomohlo ‚zástupné vyznávání hříchů‘… ‚evangelizace službou‘, neuspěla ani série návštěv jihoamerických evangelistů“. Aby bylo jasno, já osobně jsem nikdy neučil, „že v poslední době má dojít k probuzení“; neučil jsem ovšem ani opak. Totéž, pokud vím, platí i o Tomáši Dittrichovi a Miloši Poborském, kteří mají Alfu v naší zemi na starosti. Myslím si prostě, že probuzení někde bude, a někde ne – což je ostatně to, co ve světě vidíme už teď. Rád bych, aby bylo i tady, a pokud bych se chtěl něčím nechat vyčerpat, pak je to kázáním evangelia. Pokud vím, žádnou z věcí, které Aleš Franc zmiňuje, jsme nikdy neviděli jako nějaký všelék. Za pomoc jihoamerickým evangelistům jsem vděčný; probuzení, které zakoušejí ve svých zemích, jim „svatě závidím“ – a nestydím se za to. A nestydím se za svou touhu, abychom ho zakoušeli u nás také.

Na závěr: jedna věc jsou fakta, jiná věc je jejich výběr, třetí věc je jejich interpretace. Francův článek vybírá určitá fakta, která jsou mnohdy zcela okrajová, aby Alfu „shodil“. Bohužel, snad v každé zemi je pár lidí, kteří se přednostně zabývají nikoli šířením evangelia, ale shazováním ostatních, kteří se o to snaží. Většinou naznačují určitou interpretaci (např. že Benny Hinn čerpá své pomazání z častých návštěv hrobu zesnulé kazatelky… atd.) – není snad Benny Hinn nekrofil? Nemodlí se k mrtvým? Jeden proslulý fotograf mi kdysi řekl: „Fotografií můžeš dohnat i k sebevraždě.“ Ano, každý z nás může někdy vypadat hloupě. Když ho právě vyfotíš, můžeš ho znemožnit, a pak se bránit: „Vždyť je to pravda! On tak opravdu vypadal! Fotografie nelže!“ Ano, byli lidé, kteří v Torontu štěkali. Učili snad v Torontu, že se má štěkat? Bylo to jejich poselství?

Masaryk kdysi řekl něco v tom smyslu, že máš-li protivníka, vyrovnávej se s ním „na výšinách“. Vyrovnej se s ním tam, kde je nejsilnější. Vyrovnej se především s tím, o co mu jde. To je ale něco, co je Aleši Francovi, bohužel, zcela cizí. Dá se předpokládat, že pokud ho Pán nepřivede k pokání, bude otravovat křesťanskou veřejnost podobnými články, jako je ten o Alfě. Mějme hodně milosti a trpělivosti.

A kéž se na Alfě obrátí ještě hodně lidí!

– Dan Drápal –

NAPSALI JSTE NÁM

Milí čtenáři,
jen pár slov úvodem této snad nejčtenější rubriky. Vy, kteří nás máte obzvláště rádi radíte, abychom raději psali o věcech, které nevyvolávají rozruch a negativní reakce. Nezapomínejme, že to, jak budou lidé reagovat na slova Jeho služebníků, záleží především na Duchu svatém. Na stránky ZODu se dostanou jen ty nejzajímavější ohlasy. Věřte, že slov povzbuzení je mnohem více. Těch negativních reakcí je jen zlomek a obyčejně od čtenářů, kteří reagují denominačně na téma, které je jim citově obzvláště blízké. Nezáleží na tom, co a jak napíšeme, vždy se najde někdo, kdo pocítí nepokoj a potřebu reagovat razantnějším způsobem. Je jen smutné, že někteří věřící raději obětují bratrské vztahy a příležitost poznat

něco nového, než by se namáhali přemýšlením o otázkách, které se před námi objevují.

Naše služba není jen autorství článků, výběr témat, překlady a osobní studium, ale i návazná služba čtenářům. Každý rok dostáváme více než tisíc dopisů a stejný, ne-li větší počet elektronické pošty. Abychom sami mohli vydávat z nepřeberného bohatství Božích témat, musíme být živeni Jeho slovem a obecenstvím s Jeho lidem. Jsme Pánu nesmírně vděčni, že máme privilegium služby v zemi reformace a generací statečných kazatelů Božího slova. Modlíme se, aby bylo mezi našimi čtenáři co nejvíce dynamických křesťanů, kteří se nebojí vyjít z anonymní šedivosti věřících, kteří z nějakého důvodu plní jen svoji náboženskou povinnost a nechtějí poznat nic nového. Našim přáním je, aby si čtenáři vždy uměli udělat úsudek sami. Prověřujte i nás. Jak sami vidíte, nejsme neomylní, ale nebojíme se vlastní omyly přiznat a nehýčkat je dále. Křesťan, který v poznání Božího slova neroste je křehký jako starý měch.

Děkujeme Pánu za všechny vyzrálé čtenáře, kteří se nebojí přemýšlet samostatně. Vaše dopisy, pozitivní i negativní, jsou pro nás velmi důležité. Pochvala nás sice potěší, ale právě negativní reakce odhalují stav našich vzájemných denominačních a sborových vztahů (bratrství v Kristu), úroveň teologického dialogu (znalost biblické problematiky), schopnost komunikovat s ostatními (věřícími i nevěřícími), ochotu naslouchat ostatním křesťanům (nejen sobě).

Děkujeme za věrnost a finanční obětavost. Přejeme vše nejlepší do Nového roku a těšíme se na vaše milé i kritické dopisy.

–Vaši Steigerovi a pracovníci redakce–

* *Vážený a milý bratře Pavle, neznáme se, ale já vím, že s Pánem Ježíšem chodíte mnohem déle než já. Proto mě zaráží (byť si vás opravdu vážím a jste mi opravdu milý pro horlivost s jakou obhajujete své objevy), že se necháváte unášet kdejakým učením… Kolikrát se ještě budete muset omlouvat a sypat si popel na hlavu, protože jste se zmýlil? Hledání pravdy je jistě Bohu milé, ale především pravdy Písem není žádný člověk schopen poznat svým rozumem! Proč děláte stále znovu tuto chybu? Pán Ježíš to řekl přece jasně (nelze v tom hledat jinotaj)… pošlu ho k vám… on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy… A oznámí vám, co má přijít… Milý bratře, prosím, neškoďte již déle sám sobě (a mnohdy i jiným) „pitváním“ bible, ale raději hledejte obecenství s Duchem pravdy. On vám, bude-li chtít, odpoví na otázky, které vás zřejmě tolik trápí. Píšu, bude-li chtít! On je Pán a svá tajemství odkrývá komu chce, kdy chce a jak chce. Podle podmínek, které nechal zapsat v Písmech. Souhlasíte? Odkazy na Písma nevypisuji, protože je jistě dobře znáte.*

V lásce Kristově Petr R., Bohumín

Milý bratře Petře,
rozumím Vám dobře. Jistě máte určitý pohled na Písmo – na spásu, na člověka, na Boha, na věci budoucí… Ve všem nás vede Boží Duch skrze Písmo. Nestydím se za to v co věřím. Jsem rád, že mi Duch dává sílu se omluvit. Neomluvím-li se – je zle. Omluvím-li se – je také zle. Jestliže kdokoliv dělá něco co je vidět, bude mít vždy kritiky. Ať udělá co udělá, ať věří v co věří. To platí nejen pro duchovní záležitosti. Pokazit nic nemůže jen ten, kdo nic nedělá. A zvednout se musíme pokaždé!

Mám snad hrát mrtvého brouka jako politici, jako že se nic neděje? Tak už to chodí, vyhrát u všech nemůžeme. Na rozdíl od Vás, jiní zase oceňují, že se omluvím. Vidí, že nejsem neomylný, že jsem jako jeden z nich. Ano, moje teologická změna byla veliká, ale byla jen jednou, asi před osmi léty. Nedělám tutéž chybu znovu a znovu, jenom se

čtenáři postupně dovídají co všechno jedna změna zahrnuje. „Objevil jsem Ameriku“ – vrátil jsem se k historickým výkladům. „Objevím-li“ jakýkoliv další výklad, jenž dá ještě více vyniknout Kristu a Boží slávě, a jenž ještě více zmenší lidské zásluhy, tak se k němu přimknu a s radostí si budu znovu sypat popel na hlavu. Pravda vězí v Bohu a je jím vymezena. Máte mne jako na dlani. Proto jsem zranitelný. Věřte, je téměř nemožné vypáčit z věřících v co vlastně věří. Oni si totiž dobře uvědomují, kdyby odhalili svá srdce, že by se stali terčem. Sám jsem napsal: *„Vše jsem zažil a protrpěl na vlastní kůži a duši. To, co čtenářům předkládám, je vykoupeno usilovnými modlitbami, studiem, srovnáváním, hledáním a odklízením trosek předchozího…“* Věřte, nebylo to snadné. Měl jsem snad mlčet? ZOD je velice rozšířen. Jistě, Duch Boží, bude-li chtít, odpoví nejen na moje, ale na kohokoliv jiného otázky. Tak jako já neznám intenzitu Vašeho obecenství s Duchem Božím, tak ani Vy neznáte intenzitu mého obecenství s Ním. Vaše rada je naprosto biblická. Nevím, co Duch oznámil Vám. To co oznámil mně víte. Oznamuje mi to pouze skrze „pitvání“ bible a moc Ducha svatého. Jiný doktrinální hlas poznání Boží vůle neznám. Jen díky pečlivému studiu Božího slova pravdy, se církev dostává v poznání svého stvořitele a spasitele kupředu. Luther byl tak upřímně přimknut k Duchu pravdy, až konečně pochopil následující verš:

- *Je jasné, že nikdo není před Bohem ospravedlněn na základě zákona, neboť čteme:* ***‚Spravedlivý bude živ z víry.‘*** *(Galatským 3:11)*

Kdyby Luther (a jiní) v Duchu „nepitvali“ bibli, nikdy by nedošlo k reformaci, ani bychom si dnes nemohli vyměňovat vzájemně názory, protože bychom asi nebyli ani znovuzrozeni…

- *Z jeho rozhodnutí jsme se znovu zrodili* ***slovem pravdy****, abychom byli jakoby první sklizní jeho stvoření. (Jakubův 1:18)*
- *aby ji posvětil a očistil křtem vody a* ***slovem****; (Efezským 5:26)*
- ***…slovem pravdy****, mocí Boží. Jsme vyzbrojeni spravedlností k útoku i k obraně,*
  (2. Korintským 6:7)

Přimknutí se k Duchu pravdy znamená jen jedno:

- *Ježíš mu řekl: „Je psáno: Člověk nebude živ jenom chlebem, ale každým* ***slovem Božím****.“*
  (Lukáš 4:4)

Vidíte v jak zranitelné nevýhodě vůči Vám jsem? Rozumem se opravdu Boží tajemství poznat nedá jak píšete. To neustále zdůrazňuji – *„přirozený člověk nic nechápe…“* a přesto jsem kvůli tomu některými opakovaně kritizován. Už jste něco v této zemi podnikl, abyste se zalíbil všem? Děkuji Duchu pravdy, že mne nenechává v nečinnosti – to bych potom pro svět vypadal „čistě“. Mám to privilegium, že se „pitváním bible“ někdy ušpiním. Jen tak se totiž mohu naučit něco nového. Děkuji Bohu, že si mohu sypat popel na hlavu. Jób mluvil a smýšlel náležitě o Bohu právě tehdy, když se posadil do popela a prachu:

- *Jób na to Hospodinu odpověděl: „Uznávám, že všechno můžeš a že žádný záměr tobě není neproveditelný. Kdo smí nerozvážně zatemňovat úradek Boží? Ano, hlásal jsem, čemu jsem nerozuměl. Jsou to věci pro mě příliš divuplné, které neznám. Rač mě vyslyšet a nech mě mluvit; budu se tě ptát a poučíš mě. Jen z doslechu o tobě jsem slýchal, teď však jsem tě spatřil vlastním okem. Proto odvolávám a lituji všeho* ***v prachu a popelu****.“*
  (Jób 42:1-6)

Duch pravdy používá naši neznalost a omyly k výchově a dalšímu duchovnímu růstu. Děti se také učí z chyb. Ve slabosti je síla, říká Pavel. Jen neomylní si popel na hlavu sypat nemusí. Znám jen jednoho neomylného a rozvážného – Pána Ježíše Krista…

Děkuji Vám za Váš upřímný e-mail.

– V Jeho Milosti Váš pavel steiger –

* *Milý Pavle a Kláro!*

Opravdu děkuji za obsah posledního čísla „Zápasu o duši“. Celkově mě zaujal a oslovil v mnohých tématech. Obzvláště článek bratra kazatele Fr. Urbánka mi byl osobním povzbuzením a inspirací. Také evangelizační zkušenosti mě přivedly k vděčnosti našemu Pánu Ježíši. Rád bych Vám Pavle a Kláro vyjádřil oporu a vděčnost za vše co pro Pána v této zemi konáte. Situace je vážná a každý vydaný pracovník má dost práce, neboť žeň je skutečně veliká, ale dělníku málo… Osobně bych sice mnohé věci dělal a psal jinak, ale vy to děláte podle toho jací jste – jistě podle svého nejlepšího svědomí a vědomí. A to si myslím, že je důležité. Takže ještě jednou díky. Loučí se a zdraví:

– Jiří K. z Nýřan u Plzně –

* *Milá Klárko a Pavle,*

… když mám nový ZOD, nemůžu dělat nic jiného, než číst. Vždycky chci přestat a pak si všimnu dalšího článku, řeknu si, že se jen kouknu, o čem bude, a už se neodtrhnu. Bůh vám žehnej ve vaší práci při přípravě dalšího čísla. Jsem ráda, že přijde až po Novém roce, jinak bych snad neudělala nic, co je spojené s vánoční přípravou – pečení, úklid atd.

– Dana V. –

* *Dobrý den,*

pomalu se prokousávám posledním číslem ZODu. Článek „Dobré úmysly“ se mi velice líbil, a k studii „Tisícileté království“ také nemám co dodat, protože amileniálnímu chápání jsem silně nakloněn. Omlouvám se, že nepíši žádný spořádaný dopis, ale jen krátký dotaz. Reaguji na článek „Dilema Žida staré smlouvy“. Konkrétně mne zaujala věta ze strany 19: „Jeho etnický původ, jenž mu zaručoval sounáležitost s Božím lidem staré smlouvy, mu nadále neposkytoval bezpečný úkryt“. Kontext, ve kterém je tato věta použita, hovoří o spasení. Zajímá mne, jakým způsobem etnický původ zaručoval židovi starého zákona bezpečný úkryt. Což, pokud tuto pasáž dobře čtu, by se dalo přeformulovat v zásadní otázku, jakým způsobem byl spasen starozákonní žid. Když studuji tuto otázku, a to především v listech Římanům, Galatským a Židům, docházím k závěru, že starozákonní žid byl spasen stejně jako žid novozákonní: milosti skrze víru. Tento fakt si ale podle mne odporuje z názorem, že starozákonní žid měl v ve své etnicitě „bezpečný úkryt“. Jak to vidíte Vy? S pozdravem

– Michal K. –

* *Ahoj,*

dnes jsem poprvé narazila na Váš časopis a nemůžu se odtrhnout od monitoru. Chci poprosit o zasílání.

Andrea B., Lednice na Moravě

Děkuji.

* *Milí manželé Steigerovi,*

děkujeme za pravidelné zasílání Vašeho časopisu. S radostí se do něj vždycky začteme. Rádi bychom Vás poprosili, abyste nám jej zasílali i nadále na naši novou adresu… Předem děkujeme a ze srdce Vám přejeme, aby Vám Pán dal dostatek sil dále zůstávat ve Vaší nelehké, ale přitom tak užitečné službě „ostří meče“, ve které tak věrně stojíte.

– V. a G. S. –

* *Drazí Steigerovi,*

díky za nové číslo Zápasu, kterého jsem se nemohl dočkat. Je velice povedené a nabité výbornými články a tak jsem ho přečetl v průběhu dvou dní. Pár poznámek k některým článkům:

Tisícileté království – díky, Pavle. Vynikající. I když mám velice rád některé pre- i post- milenialisty, přece jenom je mi a- či non- nejbližší. Teď v novém Sword and Trowel vyšel zajímavý a dost podrobný článek od P. Masterse o Satanově spoutání. Přemýšlím o přeložení. Co vy na to?

Články o Alfě – zřejmě velmi důležité. Lidé nevědí a nutně potřebují infor-

mace, aby to nebaštili. Prosím, pošlete mi kompletní poznámky – odkazy.
– Petr P. –

* *Milí Steigerovi,*
přeji Vám Boží požehnání a mám radost a užitek z Vaší služby… Velkým povzbuzením jsou zprávy HCJB na jejich webové stránky se pravidelně díváme – zvláště na informace z Nepálu a Filipín (Mezinárodní potřeby zprostředkovávají podporu z ČR pro děti z těchto zemí). V poslední době se nám žel nedaří připojit se na Vaše stránky www.hcjb.cz a místo nich se objevuje pouze následující informace: …
Všem se omlouváme za dočasnou nedostupnost, která byla způsobena „pádem serveru", a protože náš webmaster je na dva semestry v Dublinu, náprava měla delší trvání.

* *Dobrý den,*
Velmi se mi líbí Vaše stránka, ba i obsah (ten hlavně). Ale rád bych podotkl to, že na vaší webové stránce jsem nenašel například k prodeji C-déčka s tak krásným obsahem, který nabízí tahle stránka. Možná to je velká prosba, ale do budoucna byste mohli vydat něco jako „Všechny příspěvky r. 2003 na 3CD ve formátu mp3" nebo něco podobného. Je to jen návrh (nechce se mi to pořád stahovat).
– Děkuji Jiří S.–

Milí Jiří a ostatní čtenáři,
rádi tuto službu poskytneme, jen prosíme o trpělivost.

* *Vážený brat Steiger a cely váš team!*
Pozdravujem Vás a ďakujem za Vašu prácu pre kresťanskú obec i pre hladajúcich. Iste máte dost svojej práce, predsa však by som Vás chcel poprosiť o pomoc s ťažkým biblickým textom. Na tento text poukazali moji priatelia, ktorí sú kresťania, ale pochybujú o obsahovej neomylnosti biblie, celkovo sú skeptikmi ohladne fungujúceho kresťanstva. O ktorý text teda ide? Je to –

- *Spasena bude jako matka, jestliže setrvá ve víře, lásce, svatosti a střízlivosti. (1Tm 2:15)*

Predpokladam, že pre Vás problematika výkladu tohto textu nie je neznáma. Ako je to teda s tým spasenim žien, ako to Pavol myslel? Skusil som rôzne preklady (aj anglické) a všade je to takmer nemenne, iba niektore preklady sa snažili cosi vyložiť, ale zdalo sa mi, že skôr sa odklonili od originalu.
Chcel by som Vás teda poprosiť či by ste ma nenasmerovali na nejaký zdroj, alebo sám aspoň v krátkosti neposkytli výklad. Priznám sa, ze mňa to až tak netrápi, ale ide mi o princip pred priateľmi, že všetkému je možné do určitej miery porozumieť a nejde o protirečenie apoštola. Mám matný dojem, či to nesúvisí s trestom v ráji … Za pomoc vopred ďakujem.
S prianim ďalšieho Božieho vedenia a požehnania
– Luboš H. – Batizovce, dopis 883 –

Odpověď:

- *Spasena bude jako matka, jestliže setrvá ve víře, lásce, svatosti a střízlivosti. (1Tm 2:15)*

V tomto verši Pavel nemá na mysli Evu. To je zřejmé z budoucího času – *Spasena bude jako matka…* Pavel má na mysli ženy po Evě. *Spasena bude* by mělo být v kontextu přeloženo spíše jako *Bude uchována*. Řecké slovo také znamená *zachránit, zabezpečit, neutrpět úraz, zahojit, oprostit od něčeho*. Toto řecké sloveso se vyskytuje v několika verších NZ a nikdy nemá význam duchovního spasení:

- *I přišli jeho učedníci, vzbudili ho a řekli: „Pane, zachraň nás, hyneme!" (Mt 8:25)*
- *Říkala si totiž: „Jestliže se jen dotknu jeho šatu, budu zachráněna." (Mt 9:21)*
- *A kdyby nebyly ty dny zkráceny, nebylo by zachráněno žádné tělo; ale kvůli vyvoleným budou ony dny zkráceny. (Mt 24:22)*

- *… a říkali: „Ty, který boříš svatyni a ve třech dnech ji stavíš, zachraň se, jsi-li Syn Boží, a sestup z kříže!“ (Matouš 27:40)*
- *„Jiné zachránil, sám sebe zachránit nemůže. Je králem Izraele, ať nyní sestoupí z kříže, a my v něho uvěříme…“ (v. 42)*
- *Ostatní však říkali: „Nech toho, ať uvidíme, jestli přijde Eliáš a zachrání ho!“ (v. 49)*
- *Pán mě vysvobodí od každého nepřátelského činu a zachová pro své nebeské království. Jemu buď sláva na věky věků! (2Tm 4:18)*

Pavel netvrdí, že jsou ženy trvale spaseny, protože rodí děti, nebo že by si udržovaly spasení rozením dětí. To by bylo v naprostém rozporu s učením Nového zákona o spasení pouze milostí skrze víru:

- *Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. (Ef 2:8-9)*

Toto spasení je věčné:

- *… Jsem přesvědčen, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani moci, ani výšina ani hlubina, ani žádné jiné stvoření nás nebude moci odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu. (R 8:31–39).*

Pavel učí, že ženy, přestože nesou znamení (stigma) toho, že Eva byla prvopočátkem nástroje, jenž uvedl lidstvo do hříchu, tak jsou to právě ony, které skrze rození dětí mohou být osvobozeny od tohoto stigmatu výchovou pokolení bohabojných dětí (1Tm 5:10). Matky mají jedinečné a mnohem vyhraněnější pouto se svými dětmi. Tráví s nimi mnohem více času než otcové. Proto mají větší vliv na vývoj a život dítěte a jedinečnou zodpovědnost a příležitost, aby vychovaly bohabojné děti. Zatímco selhání ženy bylo počátkem (ne důvodem) pádu lidstva, ženy mají přirozenou výsadu, aby vedly mnohé děti od hříchu k bohabojnosti. Pavel mluví všeobecně. Ani Bůh nechce, aby byly všechny ženy vdané (1K 7:25–40), natož, aby všechny rodily děti. Bohabojné ženy vytrvávají ve víře, lásce, svatosti a sebeovládání. Jejich chování v církvi (2Tm 2:9-12) i mimo ní a vychovávání nové generace bohabojných dětí je zbavuje všech stigmat.

– pst –

* *Vážení bratře a sestry v Kristu, Omlouvám se, jestli jsem Vás uvedl v omyl. Jsem tentýž P.B., ale v září jsme se přestěhovali a tak Vás chci požádat o změnu adresy. … Myslel jsem, že je to tím, že jsem neposílal žádné příspěvky na Vaši práci (asi od roku 2001) a jelikož jsem byl delší dobu spíš vlažnějším křesťanem, ZOD jsem ani příliš nepostrádal. Ovšem na podzim minulého roku mě náš Pán znovu zasáhl svou svrchovanou mocí a tak jsem ZOD začal znovu číst a studovat společně s biblí. Ale jak jsem psal, bral jsem si ho vždy z Karmelu. Proto se moc omlouvám, jestli jsem Vám způsobil nějaké nepříjemnosti a prosím o zaslání ZODu na novou adresu. Moc děkuji i za odpověď na můj dopis a srdečně Vás zdravím. Váš bratr v Kristu*

– P.B. –

* *Drazí Steigerovi, ani jsem se do tohoto psaní nechtěl pustit, protože jsem zklamán přístupem mých spoluvěřících k otázkám „tisíciletého království“. Zůstal jsem nějak sám i s číslem ZOD 78. V lednu 2004 budu mít 78 let a to je vzácný čas se zamýšlet (a to stále) nad vlastním ukončením pozemské pouti… Ale proč jsem se tak rozepsal? Když jsem dal ZOD číst mně z jednoho nejtrpělivějších věřících, který mi vlastně ukázal cestu, kterou se mám ubírat a měl jsem ho pomalu za svého „zachránce“, po přečtení několika řádků, kategoricky prohlásil, že už takových názorů četl a slyšel mnoho. Týden předtím náš kazatel řekl, že slyšel nebo četl alespoň třicet různých názorů, tak jsem dál nepřesvědčoval.*

Z takového postoje mi bylo jasné, že si Bůh sám vybírá a proto nemusím čekat a být trpělivý v přesvědčování. Jsem přesvědčen, že mám hledat stále, ne ustrnout. Je mi líto těch spoluvěřících a nezbývá mi nic jiného, než se modlit.

Prosím Vás, pošlete mi několik čísel ZOD č. 78. Je to pro mně revoluční číslo. Prohlubuje moji víru a ujišťuje mně, že jdu správným směrem. Nemohu být bez Vašeho ZODu, jinak bych se cítil sám i ve společenství věřících. Prakticky mám pro dokonalejší porozumění v otázkách víry jen Vás! Těžko mohu pochopit jak věřící lidé nedovedou rozlišovat co je ze světa a co je Boží. Také neděkuji Vám za ZOD, ale Duchu Božímu, který Vám ukázal cestu k našim srdcím. Je to ten nejkrásnější dar, jaký jste mohli obdržet. Při čtení ZODu jsem nejblíž k Pánu. V ZODu nacházím nejlepší vysvětlení Písma. To poslední číslo byl pro mně nejkrásnější dárek od „Ježíška".

– Rudy S. –, Kanada, dopis č. 1006

* *Dobrý den*

Vážený pane Steigere a vážená paní Steigerová, prosím, abyste mi od 1. ledna 2004 už neposílali „čtvrtletník" Zápas o duši. Nemám nějaké zásadní teologické důvody nebo výtky či dokonce skrytou zlobu. Stojí za tím zejména praktický důvod. Odebírám více náboženských periodik a nestačím všechno číst a promýšlet. Pro upřímnost však dodávám, že obecně příliš nečtu texty, názory atp. (které mohou být ovšem správné a potřebné!!!), jež podle mne příliš odvážně „definují Boha", Jeho myšlení a uspořádání poměrů v tomto světě. Myslím si, že by se povšechně měl klást důraz na „posvátnost života" („vychovávat činy, příkladem"), protože sám s tím mám největší těžkosti.

Věřte, že tak nečiním s lehkostí. Jsem Vám vděčen především za … Přeji Vám, abyste byli „zapsáni a zpečetěni pro dobrý rok 2004, pro dobrý život a pokoj". S úctou,

– Libor C. –

Milý bratře,
děkujeme za laskavý dopis, poděkování a vysvětlení, proč se s námi loučíte. Věříme, že tam, kde Bůh dobré dílo začal, také jej dokončí. Někteří jsme obdarováni službou slova, jiní činem. Přejeme Vám na cestě s Pánem mnohé požehnání a radost.

Vaši v Jeho službách
steigerovi

* *Vážení Steigerovi,*

jsem vaším dlužníkem. Naložte se mnou podle svého uvážení. Moje situace je stále stejná, tj. nepříznivá. Navíc mne čeká operace. Články, zvláště podepsané „pst" jsou dle mého soudu nedostižné. Jiní autoři nedosahují té vnitřní sebekázně, přesnosti, pokory a čistoty myšlenek. Přeji pokoj – ať druzí útočí.

– Věra B. –, Střelice, dopis č. 1004

Milí čtenáři,
pokud se i někteří z Vás ztotožňují s pisateli posledních dvou dopisů, ozvěte se. Našim přáním je, aby ZOD sloužil především těm, kdo mají zájem o teologická témata a ke svému růstu a zrání jej potřebují.

Zápas o duši vychází nákladem něco přes pět tisíc výtisků. V minulém roce, díky Pánu, přispělo 1380 dárců z ČR. Celkem zasíláme bezplatně 1320 zásilek do knihoven, bývalým posluchačům krátkovlnného vysílání HCJB z Ekvádoru, do věznic a těm, kteří nemohou přispívat. Z tohoto počtu zbývá kolem 400 čtenářů, kteří se nám ještě neozvali. Ty upozorňujeme, že pokud se nevyjádří, budou postupně vyřazeni. Tato zásada se nám v minulosti osvědčila a věříme, že se osvědčí i nadále. Nejde nám o čtenářskou kvantitu, ale užitečnost. Chceme dobře hospodařit s dary, které nám svěřujete. Vy, kteří nemůžete přispět na tiskový fond, ale napíšete nám, zůstanete dál v adresáři aktivních čtenářů. Ukázkové číslo pošleme rádi zdarma.

– Redakce, Steigerovi –

Objednávky časopisu, knih, nahrávek a případné připomínky adresujte na <zod@hcjb.cz> nebo:

Distribuce CZ

HCJB – ZoD Distribuce
P. & K. Steiger
Hošťálkova 1,a
169 00 Praha 69 – Břevnov

Distribúcia SK

HCJB – ZoD Distribúcia
M. & A. Zavilla
Jiráskova 165/10
916 01 Stará Turá

Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou Variabilní symbol je na Vaší etiketě

Název účtu:
ZOD – HCJB World Radio
Číslo účtu:
KB Praha 1; Pobočka Pohořelec 22
96538621/0100

Názov účtu:
HCJB Rádiosieť ZOD Slovensko
Číslo účtu:
VUB Trenčín, Exp. Stará Turá
49134202/0200

WORLD RADIO

http://www.hcjb.cz nebo http://www.reformace.cz

Pokud máte přístup na webové stránky • Sledujte denní zpravodajství z křesťanského světa • Můžete poslouchat nebo si stáhnout několik set audio pořadů nejen z produkce HCJB, ale i z produkce TWR • Přečtěte si všechny ZODy od roku 1989 • Přečtěte si desítky úvah • Podívejte se na vznikající složku s elektronickými knihami • Ve složce o Ekvádoru najdete mnoho zajímavostí • Chystáme pro vás video a další novinky

HCJB on-line vysílání na <http://www.lumen.sk>
od 1. 4. 2003 každou neděli od 10:45 do 11:00

ZÁPAS O DUŠI © vydává ZOD – Zápas o duší, HCJB – World Radio
Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 6
Redaktoři Ing. Pavel a Klara Steigerovi, Hošťálkova 1a, 169 00 Praha 6
Tiskne PBtisk s.r.o., Prokopská 8, 261 01 Příbram VI
Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ !**